

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys.....	3
Ekonomiskt utfall.....	5
Nämndens arbete under året.....	6
Staden ska vara en attraktiv plats för boende, företag och besök.....	8
Idrott och motion för alla	8
Fler och bättre idrottsanläggningar	11
Förändringar i idrottsnämndens anläggningsbestånd och förvärv av nya anläggningar.....	13
Föreningsstöd.....	17
Bokning av anläggningar och lokaler	19
Fritidsomsorg	20
Inomhusidrott.....	20
Träffstugan.....	22
Utomhusidrott	23
Evenemang.....	24
Fiskevård.....	25
Regionala och internationella frågor.....	25
Valfriheten ska öka	26
Verksamhetsupphandling.....	26
Samarbete med externa intressenter.....	27
Stockholm ska vara en trygg, säker, ren och vacker stad	28
Tillgänglighet.....	28
Tryggare vardagsmotion	29
Energieffektiva anläggningar.....	29
Klottersanering.....	30
Miljöfrågor.....	30
Ekonomisk hushållning och sänkt skatt.....	31
Utfall jämfört med budget.....	32
Utfall jämfört med prognoser under året	33
Kostnads- och intäktsutveckling.....	34
Analys av balansräkningen	35
Avskrivningar av fordringar	36
Projektmedel m.m.	36
Resultatenheter.....	38
Investeringar	38
Kapitalkostnader	41
Övriga redovisningar	41
Medarbetarna	41
KF nyckeltal.....	44
Utvärdering av verksamheten	44
Intern kontroll	45
Anmälan av delegationsbeslut	45
Kommunfullmäktiges uppdrag	45

Bilagor

1. Budgetavräkning per avdelning
2. Specifiering investeringar samt kommentarer per projekt
3. Fastighetsunderhåll
4. Centrala nyckeltal KF
5. Besöksstatistik simhallar
6. Nyttjandestatistik
7. Personalbokslut
8. Intern kontroll
9. Anmälan delegationsbeslut 2007
10. Bokslut för idrottsnämnden
11. Blanketter SLK

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2007**Sammanfattande analys**

Inom sitt ansvarsområde medverkar idrottsnämnden till fullmäktiges mål att staden ska vara en attraktiv plats för boende, företag och besök genom utbudet av anläggningar för idrott, bad och motion, utveckling av simhallarnas verksamhetsutbud, bidragsgivning och stöd till idrottsföreningar och andra sammanslutningar samt genom att ge förutsättningar för arrangörer att skapa olika typer av evenemang för stadens invånare.

Ett av kommunfullmäktiges mål är att valfriheten ska öka. Nämnden fastställde i december 2006 en strategi för upphandling av all verksamhet som inte är myndighetsutövning eller av strategisk vikt. En aktivitetsplan för upphandling av drift av idrottsanläggningar redovisades i tertialrapport 1, och upphandling av driften av tre sim- och idrottshallar och en idrottsplats genomfördes under hösten. Enligt beslut i nämnden i oktober 2007 avbröts upphandlingen av driften av idrottsplatsen på grund av att inga anbud hade inkommit, och i december avbröts upphandlingarna av de tre sim- och idrottshallarna på grund av att inkomna anbud var ekonomiskt ofördelaktiga för nämnden.

Inom kommunfullmäktiges mål om en trygg och snygg stad genomför nämnden bl.a. anpassning av idrottsanläggningarna för personer med funktionsnedsättning, arbetar för att öka säkerheten i simhallarna, genomför klottersanering och vidtar åtgärder för att effektivisera energianvändningen. I december antog nämnden förvaltningens förslag till ansökan och utbyggnad av kameraövervakning vid bassänger, gym, kassor, entréer och vissa passager i anläggningarna.

För 2007 uppgick nämndens kostnader till 742,6 mnkr inklusive kapitalkostnader och intäkterna uppgick till 230,9 mnkr. Idrottsnämnden redovisar för 2007 ett nettoöverskott inom driftbudgeten om 3,9 mnkr, exklusive kapitalkostnader och efter resultatdispositioner. Totalt för driftbudgeten, inklusive kapitalkostnader och före resultatdispositioner, uppgick överskottet till 10,6 mnkr. Av överskottet avser 5,1 mnkr minskade kapitalkostnader på grund av förskjutningar inom flera investeringsprojekt samt intraprenadens resultat som överförts till resultatfonden och uppgick till 1,6 mnkr.

För år 2006 uppgick kostnaderna till 689,9 mnkr och intäkterna till 231,1 mnkr. Kostnadsökningen jämfört med 2006 avser dels ökade löne- och energikostnader, bl.a. med anledning av att idrottsnämnden tagit över ansvaret för elva skolidrottshallarna som förvärvades från SISAB under 2007, men drygt hälften av kostnadsökningen beror på ökade kapitalkostnader som är en följd av senare års ökade investeringsvolym. Totalt har intäkterna minskat något jämfört med 2006 trots en ökning av entréintäkter och planhyror. Minskningen beror dels på 2006 års interna intäkter för projekt inom kompetensfonden och Miljömiljarden, och dels den förändrade ersättningsmodellen för skolornas nyttjande av nämndens idrottshallar.

För investeringar redovisas för 2007 utgifter om 418,4 mnkr och inkomster om 15,0 mnkr, vilket innebär en väsentlig nettoökning jämfört med 2006. Ökningen orsakas i huvudsak av de förvärv av sim- och idrottshallar samt skolidrottshallarna som beslutades under året, men

även utöver förvärven har idrottsnämndens investeringsverksamhet varit omfattande, och jämfört med 2006 har volymen ökat med närmare 30 procent.

De största investeringsprojekten under året är upprustningen av fullriggaren af Chapman och moderniseringen av Grimsta IP, bl.a. med anledning av Brommapojkarnas allsvenska fotbollsspel på anläggningen. Allsvensk fotboll på Grimsta IP har också inneburit ändrade förutsättningar för driften av anläggningen och även ökade kostnader kring evenemangen. Bland övriga investeringsprojekt kan nämnas att sammanlagt sex nya konstgräsplaner färdigställdes under året och den tidigare beslutade upprustningen av ridanläggningarna fortsatte med bl.a. byggstart för ett nytt ridhus på Grimsta ridanläggning och upprustning av både inom- och utomhusmiljö på Åkeshovs ridanläggning.

Övertagandet av ansvaret för de elva skolidrottshallarna och hantering av frågor kring upprustning, bemanning och organisation har under året medfört stor belastning på drift- och förvaltarorganisationen. En omfattande upprustning och modernisering av lokaler och idrottsmaterial i hallarna har påbörjats under året.

På grund av återkommande problem med vattenrening och ventilation tvingades Husbybadet först att begränsa insläppet under våren och sedan stänga bassängerna helt från och med maj och under resten av året. Bland annat på grund av långa leveranstider försenades uppgraderingen av ventilationsanläggningen och vattenreningen, vilket förlängde stängningsperioden. Stängningen har förutom en besvärlig arbetssituation för personalen även inneburit försämrad service för medborgarna, minskat antal besök och ett intäktsbortfall jämfört med budgeten.

Idrottsnämndens bidrag till föreningslivet riktar sig uteslutande till de prioriterade grupperna barn, ungdomar och personer med funktionsnedsättning. Nolltaxan är en stödform som innebär att föreningar med barn- och ungdomsverksamhet kan beviljas nolltaxa och fritt få nyttja anläggningarna. Totalt har cirka 550 föreningar fått bidrag till barn- och ungdomsverksamhet under 2007, och cirka 800 föreningar nyttjar stödet nolltaxa eller subventionerad taxa.

Efterfrågan på förvaltningens utbud av grupptränings- och hälsoaktiviteter är fortsatt högt. Antalet besök i simhallarna uppgick till cirka 3,1 miljoner under 2007, vilket är en minskning med 2,3 procent jämfört med 2006. Minskningen kan till stor del hänföras till stängningen av Husbybadet.

På stadens publika anläggningar har ett stort antal evenemang ägt rum. Under året har internationella tävlingar i bl.a. tennis, simning, gymnastik, simhopp och bordtennis genomförts. Sveriges ledande årligen återkommande internationella friidrottstävling DN-Galan i friidrott genomfördes för 41:a gången på Stockholms Stadion. Allsvensk fotboll spelades på idrottsnämndens arenor; Stockholms Stadion, Grimsta idrottsplats, Kristinebergs idrottsplats och Hammarby idrottsplats. Handbollsmatcher i elitserien spelades i Eriksdalshallen och elitbandy spelades på Zinkensdamms idrottsplats.

Ekonomiskt utfall

TOTALT

<i>Mnkr</i>	VP 2007	Bokslut 2007	Avvikelse
Drift – totalt			
Kostnader	572,7	570,8	1,9
Intäkter	227,3	230,9	3,6
Kapitalkostnader			
Avskrivningar	90,0	88,5	1,5
Intern ränta	86,9	83,3	3,6
Netto totalt	522,3	511,7	10,6
Exklusive kapitalkostnader			
Netto	345,4	339,9	5,5
Resultatdisposition, intraprenaden			-1,6
Netto efter resultatdisposition			3,9
Investeringar			
Utgifter	401,1	418,4	-17,3
Inkomster	0,0	15,0	15,0
Investeringsnetto	401,1	403,4	-2,3

En specifikation av budgetavräkningen per avdelning redovisas i bilaga 1.

För år 2007 redovisar idrottsnämnden ett nettoöverskott inom driftbudgeten om totalt 10,6 mnkr inklusive kapitalkostnader och före resultatdispositioner. Exklusive kapitalkostnader uppgår överskottet till 5,5 mnkr. Intraprenadens nettoöverskott om 1,6 mnkr överförs enligt stadens regler till enhetens resultatfond, och förvaltningens nettoöverskott efter resultatdispositioner uppgår därmed till 3,9 mnkr exklusive kapitalkostnader. Nettoöverskottet motsvarar 0,6 procent av nämndens bruttobudget.

Inom driftbudgeten redovisas ett överskott för kostnader om 1,9 mnkr främst beroende på lägre energikostnader än budgeterat samt på grund av att pågående IT-projekt blivit förse-
nade. Överskottet om 3,6 mnkr för intäkterna förklaras främst av högre intäkter än budget för intraprenaden samt av att planhyrorna för skolgymnastiksalar ökat mer än beräknat under året.

I samband med tertialrapporter under året har nämndens budgetomslutning utökats jämfört med verksamhetsplan med sammanlagt 11,8 mnkr.

För kapitalkostnader redovisas ett överskott om 5,1 mnkr. Förvärvet av skolidrottshallarna medförde ett underskott om 3,0 mnkr jämfört med den budgetjustering som gjordes 2007, men den ökade kostnaden har kunnat inrymmas genom förskjutningar främst inom projektet Af Chapman och Grimsta ridanläggning.

För investeringar redovisas ett nettounderskott om 2,3 mnkr. Ett underskott för utgifter om 17,3 mnkr täcks till största delen av ett inkomstöverskott om 15,0 mnkr. Under året har nämnden förvärvat elva skolidrottshallar, Beckomberga sim- och idrottshall och Skärholmens sim- och idrottshall. Totalt uppgår förvärven till 139,8 mnkr. Kostnaden för förvärven har kunnat täckas genom en utökning av budgeten om 85,6 mnkr i samband med tertialrapport 2 samt genom beräknade överskott inom bl.a. Skanstullshallen, Sättra ridanläggning, Stadion och konstgräsanslaget. Det enskilt största projektet som har genomförts under året är upprustningen av Af Chapman där utgiften 2007 uppgår till 69,1 mnkr.

Nämndens arbete under året

Ordförande

Sjöstedt, Madeleine (fp)

Vice ordförande

Visshed, Jari (s)

Ledamöter:

Östh, Billy (m)

Bucquet, Arienne (m)

Sturesson, Andreas (kd)

Palocci, Manlio (s)

Lundin Else (mp)

Hellström, Anders (m)

Fridebäck, Ulf (fp)

Jahn, Carin (s)

Oguzsoy, Mehdi (v)

Ersättare:

Pawlak, Jakob (m)

Begner, Björn (m)

Jonasson, Ulrika (m)

Åkerlind, Jennie (s)

Romlin, Malin (s)

Nekham Axel (mp)

Bernadotte, Fredrika (m)

Horn, Joar (m)

Fava, Daniele (fp)

Andersson, Barry (s)

Hagelstedt, Åsa (v)

Personalrepresentanter:

Thomas Wiklund (SKTF)

Gunnar Buhre (Kommunal)

Elvy Löfvenberg (SACO)

Idrottsnämnden har under 2007 behandlat 150 ärenden under nio sammanträden. Nämnden har också genomfört en konferens och två rundturer med besök på stadens idrottsanläggningar.

Bland de ärenden som idrottsnämnden behandlat kan nämnas:

- Underlag till budget 2008 och inriktning för 2009 och 2010 för idrottsnämnden
- Upphandling av verksamhetsdrift av sim- och idrottshallarna Forsgrénska, Högdalen och Västertorp samt Enskede idrottsplats

- Förslag till nya bidragsregler för barn- och ungdomsföreningar
- Ökad trygghet i stadens simhallar
- Förvärv av Skärholmens sim- och idrottshall från Centrum Kompaniet i Stockholm AB
- Program för framtida användning i Hägerstalundsområdet
- Program avseende uppförande av idrottshallar m.m. inom Kristinebergshöjden i Lindhagen på nordvästra Kungsholmen
- Samarbete med SISAB om byggnation av en fullstor idrottshall vid Smedshagsskolan i Hässelby
- Överlåtelse av elva skolidrottshallar från SISAB till idrottsnämnden
- Grimsta IP, förslag till finansiering av upprustnings- och moderniseringsåtgärder av anläggningen under 2007
- Beslut om avbruten upphandling avseende drift av Enskede IP samt sim- och idrottshallarna Högdalen, Västertorp och Forsgrénka

Synpunkts- och klagomålshanteringen

I idrottsförvaltningens diarium har 128 klagomål registrerats under 2007.

Handikapprådet

Till nämnden är ett handikappråd knutet. Med sin rådgivande funktion har rådet till uppgift att bereda personer med funktionsnedsättning boende i Stockholm inflytande och insyn i allmänna frågor som berör målgruppens levnadsförhållanden. Rådet ska ta initiativ till förbättringar för personer med funktionsnedsättning inom nämndens verksamhetsområde. Ledamöter och ersättare nomineras av Handikapporganisationernas samarbetsorgan i Stockholm och utses av idrottsnämnden.

Dolores Back, NHR, ordförande	Eva Söderbärj, FUB, vice ordförande
Nils Blomqvist, RBU	Kjell Hamberg, Reumatikerförbundet
Géraldine Norén, Föreningen Autism	Therese Rudolfsson, DHR
Boris Samuelsson, SRF	
Nils Ander, Stockholms Handikappidrottsförbund, adjungerad	

Under året har nio möten hållits och protokollen har anmälts till idrottsnämnden.

Handikapprådet har besökt fem idrottsanläggningar, kontrollerat tillgängligheten, gett förslag på förbättringar av tillgängligheten och även följt upp att det åtgärdats. Rådet har också behandlat förslag på projekt utifrån de tillgänglighetsmedel om 10,0 mnkr nämnden disponerar, t.ex. åtgärder i Beckomberga sim- och idrottshall och Hellasgården. Rådet har särskilt följt frågan om fritidsansvar för ungdomar med funktionsnedsättning och utredningen "Spindel i fritidsnätet".

Staden ska vara en attraktiv plats för boende, företag och besök

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet är

- Satsningar på barns och ungas idrottande ska prioriteras
- Rikta fokus på idrottens betydelse ur ett integrationsperspektiv – uppmuntra föreningar att satsa ännu mer på det naturliga integrationsarbete som kan ske inom idrottsrörelsen
- Områden för spontanidrott och lek måste integreras i stadsplaneringen, särskilt när det gäller nya bostadsområden
- Uppmuntra äldres idrottande
- Stärk Stockholm som evenemangsstad
- Järva motorklubb ska ges möjlighet att finnas kvar med sin verksamhet
- Staden ska tillhandahålla god fritidsverksamhet för barn och ungdomar

Idrottsnämnden ska

- Ta fram en långsiktig och prioriterad utbyggnadsplan för idrottshallar och andra större idrottsanläggningar

Idrott och motion för alla

Folkhälsoperspektivet och målet om ökad fysisk aktivitet

Idrottsnämnden ingår med sin ordinarie verksamhet och riktade folkhälsoprojekt i stadens folkhälsoarbete. Folkhälsoperspektivet är grundläggande för idrottsnämnden och nämnden medverkar genom sitt ansvarsområde till att de nationella folkhälsomålen uppnås. Det gäller särskilt målet om ökad fysisk aktivitet. Kommunfullmäktige fastställde 2006 ett idrottspolitiskt program för staden som för första gången tydligt anger att idrottsnämndens egen bedrivna friskvårdsverksamhet är en del av kärnverksamheten.

Stadens utbud av idrottsanläggningar och den verksamhet som bedrivs på baden är, tillsammans med idrottsrörelsens ideella ledarinsatser och skolans schemalagda idrottstimmar, en viktig del i ett aktivt folkhälsoarbete. Det är en utmaning att nå nya grupper och information är i detta sammanhang ett viktigt verktyg för att nå fler.

Medlemskap i idrottsförening är i ett internationellt perspektiv fortsatt högt bland både pojkar och flickor, och de ideella ledarinsatserna inom idrottsrörelsen är fortsatt omfattande och imponerande. Förvaltningen konstaterar samtidigt att barn och ungdomar från socioekonomiska grupper med begränsade ekonomiska resurser i avsevärt mindre utsträckning är medlemmar i föreningar eller är fysiskt aktiva. Det fordras fortsatt stora insatser från olika aktörer inom folkhälsoområdet för att nå de inaktiva barnen och ungdomarna.

Ekonomiskt stöd till idrottsrörelsen i Stockholm

Föreningslivet står för det i särklass största fritidsutbudet i Stockholm. Av barnen i skolår 4-6 är 65 procent medlemmar i föreningar, motsvarande siffra för gymnasieelever är 45 procent. Majoriteten är medlemmar i idrottsföreningar, medan övrigt föreningsliv under de senaste åren har förlorat medlemmar. Under den senaste tioårsperioden har medlemsantalet i stort sett halverats.

Antal föreningar som får bidrag för barn- och ungdomsverksamhet är cirka 550. I åldrarna 7-20 år uppgår antalet medlemskap till cirka 95 000 och av de bidragsberättigade medlemmarna är cirka 40 procent flickor.

Prioritera barn och ungdomar

Mål i VP 2007:

- 80 % av den bokade tiden i stadens idrottsanläggningar mellan kl. 17.00-21.00 ska vara barn- och ungdomstider (7-20 år)

En av de viktigaste uppgifterna för idrottsnämnden har under året varit att erbjuda idrottsrörelsen och skolan en infrastruktur av idrottsanläggningar. Ett viktigt stöd till idrottsrörelsen är också nolltaxa för organiserad barn- och ungdomsverksamhet under de olika idrotternas fastställda säsong.

Fördelningen av tider i idrottsanläggningarna sker också utifrån en prioritering av barn och ungdomar mellan 7-20 år. 80 procent av den bokade tiden vardagar mellan kl. 17:00-21:00, lördagar mellan 09:00-19:00 och söndagar mellan 09:00-21:00 ska vara barn- och ungdomstider. Under 2007 bokades fullstora idrottshallar (20mx40m) till 73 procent för barn och ungdomar mellan 7-20 år. Stora idrottshallar (18mx36m) bokades till 78 procent för barn- och ungdomsverksamhet. Detta är en ökning med 4 procent jämfört med 2006.

I arbetet med fördelning av tiderna mellan de olika specialidrotterna och föreningarna arbetar förvaltningen i nära samarbete med de olika idrottsförbunden. De fördelningsnycklar som används är antal lag i seriespel och/eller antal bidragsberättigade medlemmar och medlemsaktiviteter.

Öka nyttjandet av befintliga anläggningar

Kommunfullmäktige har i budget för 2007 angivit att nyttjandet av befintliga idrottsanläggningar ska öka. Nyttjandet av stadens idrottsanläggningar är överlag högt. Föreningarnas nyttjande är i stort sett organiserat så att under vardagskvällar genomförs träningsverksamhet och på helgerna matcher och andra tävlingsarrangemang. Vardagskvällarna är i stort sett fullbokade medan det under helgerna finns lediga tider. Förvaltningen har tillsammans med specialdistriktsidrottsförbunden de senaste åren arbetat med att matchblocken på helgerna effektiviseras för att därmed ge utrymme för föreningar och allmänhet att lättare kunna hitta lediga återkommande tider under en hel termin. Arbetet med att förbättra möjligheten att på Internet söka och boka lediga tider har också gjort att nyttjandet kan öka.

Öppna hallarna för spontanidrott

En viktig del i folkhälsoarbetet har också varit de investeringar som skett i idrottsytor för spontanidrott i barnens närmiljö och ofta i anslutning till skolor. Under 2007 tillkom två nya s.k. kulanläggningar, som är mindre och inramade idrotts- och lektytor med konstgräs, målburar och basketkorgar. Det har också visat sig att alla de nya konstgräsplaner som byggts i staden de senaste åren, även 2007, inspirerar till ett stort spontant idrottande. Några hallar har också prövat att hålla öppet för spontant idrottande. I Skärholmens sim- och idrottshall har ungdomar kunnat bedriva spontanidrott en gång i veckan. Det är främst ungdomar som inte är aktiva i en idrottsförening som har provat på olika idrotter.

Tillgängliga anläggningar

I samråd med nämndens handikappråd fastställs årligen åtgärdsplaner för ökad tillgänglighet i det befintliga anläggningsbeståndet. Nämnden har genom anslag för ökad tillgänglig-

het i staden, via trafik- och renhållningsnämndens budget, möjlighet att avropa 10 miljoner kronor årligen för angelägna investeringar. Åtgärder som komplettering med ramper, RWC, tillfartsvägar och anpassning av dörrar m.m. utförs inom anläggningarna. Vid nybyggnationer är tillgänglighetsfrågorna prioriterade redan i tidiga programskederna.

Ett beslut om inköp av sim- och idrottshallen vid Bromma sjukhus som ett Idrottens Hus för handikappidrotten togs i dåvarande marknämnden samt idrottsnämnden hösten 2006. Idrottsnämnden beslutade därefter den 19 december 2006 om verksamhetens inriktning. Stockholms Handikappidrottsförbund är förstahandshyresgäst och ansvarar för verksamheten, där även skolverksamhet och del av landstingets terapiverksamhet bedrivits under året. Vissa investeringar har gjorts i anläggningen under 2007, bland annat har ett nytt golv lagts in i idrottshallen och ett gym har skapats som är väl anpassat till personer med olika funktionsnedsättningar.

Jämställt idrottande

Mål i VP 2007:

- *Nyinvesteringar av idrottsanläggningar fördelas rättvist mellan män och kvinnor (50 % till män 50 % till kvinnor)*

Förvaltningen arbetar kontinuerligt med att så långt som möjligt skapa förutsättningar för ett jämställt idrottande, bland annat genom att utveckla av staden idrottsanläggningar. Bland åtgärder som kan nämnas är satsningen på att bygga fler fullstora idrottshallar och att anpassa sim- och idrottshallarna efter olika idrotters behov, exempelvis med en specialsatsning för gymnastiken i Enskedehallen. Förvaltningen ser också att de senaste årens satsning på flera konstgräs fotbollsplaner har gett effekter för ett mer jämställt idrottande, då flickfotboll som till antalet deltagare är den största tjejidrotten växer ytterligare.

Stadens medvetna satsning på att bygga fler idrottshallar för bland annat gymnastik och basket hjälper till att få fler flickor aktiva inom idrotten. Vidare har det i omgångar planerats för att ge danssporten bättre förutsättningar i nya hallar, dock har långdragna planprocesser och i något fall projekt som inte har genomförts försenat dess tillkomst. Förvaltningen ser nu nya möjligheter då det under året togs fram ett program för en stor idrottshall för flera idrotter med placering i Kristineberg. Om hallen byggs kan danssporten utvecklas och även genomföra tävlingar för olika danskategorier.

Förvaltningen fortsatte under året att upprusta och modernisera stadens ridanläggningar i enlighet med det program som antogs i idrottsnämnden 1999. På Farsta ridanläggning anlades en ny uteridbana och de intilliggande uteytorna byggdes om och moderniserades. Inom Åkeshovs ridanläggning iordningställdes klubblokaler, stallplatser, foderförråd m.m. Vidare anlades nya rasthagar och en ny parkeringsplats. På Grimsta ridanläggning påbörjades arbetet med uppförandet av ett nytt mindre ridhus, vilket ska färdigställas under våren 2008. Därutöver har förvaltningen påbörjat projektering för att ställa i ordning omklädnings- och duschutrymmen samt nya stallplatser vid Enskede ridanläggning. Förvaltningen behandlade under året ett detaljplaneförslag för den nya ridanläggning i Sättra. Detaljplanen har ännu inte vunnit laga kraft.

De resurser som nämnden tillhandahåller ska riktas och fördelas jämlikt till båda könen. Ett sätt att mäta det på är att beräkna hur genomförda nyinvesteringar fördelas på idrotter som i olika utsträckning utövas av män respektive kvinnor. Beräkningen grundar sig på statistik som är framtagen av förvaltningens forskningsenhet och har redovisats på samma sätt sedan många år tillbaka. Om beräkningsmodellen används på genomförda nyinvesteringar under

2007 så fördelas 58 procent av satsningarna till män och 42 procent till kvinnor. Det innebär att målet att nyinvesteringarna ska fördelas rättvist inte helt har kunnat uppfyllas, men övervikten mot manlig idrott har varit ännu tydligare under tidigare år varför 2007 års resultat ändå är relativt bra. Det är främst de stora satsningarna på konstgräsplaner och upprustning av bollplaner och idrottsplatser som medför en övervikt mot manlig idrott.

Utvecklat verksamhetsutbud i sim- och idrottshallarna

År 2007 präglades av fortsatt fokus på friskvårdsverksamheten i sim- och idrottshallarna. Särskilt gruppträningsverksamheten uppvisar fortsatt positiva besökssiffror. Verksamheten har vid sidan av en gedigen breddsatsning blivit allt bättre på specialsatsningar. Exempel på detta är pass inriktade på tonåringar, flickor, barn, mammor och äldre.

Järva motorklubb

Idrottsnämnden, exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden beslutade i slutet av året att ett program över Hägerstalunds framtida användning ska tas fram. Beslutet innebär även att Järva motorklubb ska ges möjlighet att få vara kvar i ytterligare 15 år under tiden som alternativ plats söks.

Brukarmedverkan och brukarinflytande

Idrottsnämnden beslutade hösten 2006 att pröva nya modeller för brukarinflytande och brukarmedverkan. Det gällde bland annat att föreningar som tog ansvar i driften skulle kunna få ekonomisk ersättning, reklamrättigheter, serveringsrättigheter, hjälp med förrådsutrymmen m.m. som en kompensation för att aktivt medverka i drift och skötsel av en idrottsanläggning. Under hösten har ett arbete pågått inom förvaltningen som ska leda till en aktiv kampanj under 2008 med syfte att få fler föreningar aktiva som part i en brukarmedverkan.

I princip samtliga bemannade anläggningar har anläggningsråd. Det finns dock exempel på anläggningar där intresset från föreningar för att delta i anläggningsråd är lågt. Även viljan till att teckna brukarmedverkansavtal kan variera. Generellt gäller dock att förvaltningen är framgångsrik i arbetet att skapa kontaktytor och delaktighet mellan verksamheten och föreningarna. Flera av anläggningsråden genomför fler än stipulerade två möten per år.

Nya seniorbostäder

Kommunfullmäktige har i budget för 2007 uppmanat idrottsnämnden och stadsbyggnadsnämnden att beakta motion och rekreation i planeringen för nya seniorbostäder. Idrottsförvaltningen har inte getts tillfälle att delta i planeringen av nya seniorbostäder.

Fler och bättre idrottsanläggningar

Långsiktig investeringsplan

Förvaltningen bjöd under våren in alla specialidrottsförbund i Stockholm till ett rådslag för att höra deras synpunkter på vilka anläggningar m.m. som staden i framtiden ska satsa på. Rådslaget utmynnade i en mängd kommentarer och förslag som kommer att inarbetas i kommande programhandlingar.

Ett förslag till långsiktig investeringsplan godkändes av idrottsnämnden i september 2007. Planen behandlar tillgänglighetsfrågor, idrottsförvaltningens roll i folkhälsoarbetet, jämställdhet i idrottssatsningar och regionalt samarbete samt slår fast i vilka typer av anläggningar investeringar ska ske.

Under året har förvaltningen bl.a. arbetat med att ta fram underlag för Engelbrektshallen, Skanstullshallen, Hjulstahallen och Smedshagshallen. För närvarande pågår arbetet med att ta fram en ny detaljplan för Engelbrektshallen med omkringliggande bostadsbebyggelse, och förvaltningen har tagit fram ett detaljerat program för en fullstor idrottshall m.m., som vägs in i den nu pågående planprocessen. Under 2007 slutförde förvaltningen projektering av Skanstullshallen. Detaljplanen överklagades under året ända upp till regeringsrätten, och stadsbyggnadskontoret bedömer att ett besked tidigast kommer under det första kvartalet 2008.

Under året slutfördes projekteringen av Hjulstahallen i samråd med utbildningsförvaltningen och SISAB. En upphandling som genomfördes under våren avbröts på grund av för höga kostnader, och ett reviderat genomförandebeslut har därefter tagits av nämnden med hemsällan till kommunfullmäktige. Projektet Smedshagshallen initierades av SISAB som en vanlig gymnastikhall för att under året övergå till idrottsförvaltningen som en fullstor idrottshall. Hallen färdigprojekterades under hösten samtidigt som detaljplanearbetet pågår. Vidare pågick förstudie och programarbeten för kommande anläggningssatsningar som en ny idrottsplats vid Bällsta Gård med bland annat en efterfrågad friidrottshall i västerort, en idrottshall i Enskede Gård, ett innebandycentrum i Vantör, två idrottshallar på Stora Mossens IP samt en sim- och idrottshall i Skarpnäck.

Idrottsnämndens deltagande i planering för nya stadsdelar eller förtätningar

I budget för 2007 har kommunfullmäktige angivit att idrottsnämnden ska medverka i planeringen för nya stadsdelar och vid förtätningar. Förvaltningen har under året deltagit i samrådsmöten inför byggande av nya stadsdelar i Hjorthagenområdet, Norra Stationsområdet, Nordvästra Kungsholmen och i Mariehäll.

När nya bostadsområden planeras är det enligt förvaltningens mening mycket viktigt att det samtidigt ges utrymme för nya idrottsanläggningar. Förvaltningen har vid samrådemissen av Hjorthagenområdet framfört behovet av nya idrottsanläggningar. Det gäller bl.a. två idrottshallar, ny idrottsplats vid Frihamnen samt upprustning av Hjorthagens IP med konstgräs, fotbollshall m.m. I Norra Stationsområdet har förvaltningen redovisat behovet av en ny idrottshall och en 7-manna konstgräsfotbollsplan. I Nordvästra Kungsholmsprojektet har förvaltningen pekat på behovet av nya idrottshallar och konstgräsplaner.

Intill Mariehällsområdet har ett detaljplanearbete påbörjats för anläggande av ny idrottsplats vid Bällsta Gård. Idrottsplatsen är tänkt att innehålla en 11-manna konstgräsplan inklusive rundbana för friidrott, en 7-manna konstgräsplan, skolidrottsytor, en friidrottshall samt omklädnings- och personalbyggnader. Vidare planeras för en ny idrottshall inom kv. Annedal i Mariehäll. Vid Spånga IP har ett antal samrådsmöten för att utarbeta ett förslag till upprustning och utveckling av idrottsplatsen genomförts med representanter från verkssamma föreningar och berörda förbund. Under året genomfördes också ett programarbete tillsammans med stadsbyggnadskontoret med förslag på att ställa i ordning idrottsytor på Gubbängens sportfält.

Förändringar i idrottsnämndens anläggningsbestånd och förvärv av nya anläggningar

Utveckling av det befintliga anläggningsutbudet

Förvaltningen har i olika etapper rustat Stadion, senast 2004 och 2005 genomfördes omfattande upprustnings- och moderniseringsåtgärder i samtliga rumsenheter i Lidingövägsläktaren mellan Klocktornet och Maratonporten. Förvaltningen har under året utarbetat ett program för fortsatt upprustning och modernisering av Stadion, preliminärt föreslås upprustning och modernisering av rumsenheterna i Sofiavägsläktaren, ny resultattavla och iordningställande av personal- och förrådsutrymmen. Förvaltningen kommer att redovisa förslag till åtgärder i ett särskilt ärende till idrottsnämnden under våren 2008.

Förvaltningen ansvarar för fyra fotbollsanläggningar där det spelas fotboll på allsvensk och superetta nivå. På Stadion spelar Djurgårdens IF:s fotbollförening allsvensk herrfotboll och på Kristinebergs IP spelar Djurgårdens IF:s allsvenska damfotbollslag. Hammarby IP (Kanalplan) inhyser Hammarby IF:s allsvenska damfotbollslag. IF Brommapojkarna spelade under 2007 allsvensk fotboll på Grimsta IP. Förvaltningen försöker så långt som möjligt att kontinuerligt rusta upp och modernisera dessa anläggningar så att de klarar arenakraven från Svenska Fotbollförbundet.

I samband med att IF Brommapojkarna kvalificerade sig för allsvenskt fotbollsspel 2007 genomförde förvaltningen under året en genomgripande upprustning och modernisering av Grimsta IP så att arenan kunde godkännas för allsvenskt spel. Bland större åtgärder kan nämnas ny planbelysning, ny servicebyggnad med publika toaletter och tekniska installationer, nya speaker- och mediautrymmen, nya läktarstolar och hårdgöring av ytorna runt fotbollsplanen för placering av mobila läktare.

Förvaltningen arbetar kontinuerligt med att vidareutveckla befintliga idrottsanläggningar. Ett exempel på detta är de senaste årens satsning på att bygga om befintliga naturgräs- och grusplaner till konstgräsplaner. Sex nya konstgräsplaner har tagits i drift under året, huvudsakligen efter ombyggnader av befintliga fotbollsplaner. Fyra av dessa var 11-manna planer på Stora Essinge IP, Hägerstensåsen BP, Skarpnäcks sportfält och Knutby BP. Resterande två planer är en 7-manna plan på Västboda BP och en 5-manna plan på Hägerstensåsens BP. På flera av dessa anläggningar har förvaltningen samtidigt ersatt friidrottsbanor med stybbmaterial till syntetbeläggningar och även installerat nya belysningsanläggningar.

Den nya 11-manna konstgräsfotbollsplanen på Skarpnäcks sportfält invigdes under 2007. Fotbollsplanen är placerad på platsen för före detta Skarpnäcks hundkapplöpningsbana. Konstgräsplanen är byggd så att den även kan användas för amerikansk fotboll och i anslutning till konstgräsplanen har en agilityyta för hundsport iordningställts. På Stora Essinge IP anlades inte enbart en 11-manna konstgräsplan utan också ett nytt klubbhus inklusive möteslokal. Vidare anlades skolidrottsytor för löpning, kula och längdhopp, en 5-manna grusfotbollsplan och en mindre parkeringsplats.

Förvaltningen har tillsammans med exploateringskontoret, Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning och berörda bostadsbolag utarbetat ett förslag till omdaning av området för parkleken Nydal och intilliggande Elinsborgs BP i Tensta. För bollplanens del föreslås en minskning av planen till en 7-manna konstgräsplan samt anläggande av skolidrottsytor, streetbasketplaner och boulebanor.

I samband med bostadsexploatering på del av Bandhagens skolas BP påbörjades under året anläggning av två kulanläggningar på uppdrag av exploateringskontoret.

Förvärv

Efter beslut i kommunfullmäktige har idrottsnämnden den 1 april 2007 förvärvat elva byggnader med friliggande skolidrottshallar och skolbad från SISAB, till en köpeskilling av 112,7 mnkr. Lokalytan är totalt ca 22 900 kvm och hallarna är Gärdeshallen, Thorildshallen, S:t Erikshallen, Bandhagshallen, Bredängens sim- och idrottshall, Gubbängens sim- och motionshall, Kärrtorpshallen, Hagsätrahallen, Blackebergshallen, Hässelbyhallen samt Spånga sim- och idrottshall.

I budgeten för 2007 tillfördes nämnden medel för drift, underhåll och kapitalkostnader för anläggningarna om totalt cirka 26 mnkr. Hallarna upplåts som tidigare under dagtid för skolornas idrottsundervisning och kvällstid och helger för föreningslivet. I stadens budget för 2007-2009 avsattes totalt 70,0 mnkr som reinvesteringsmedel för upprustning av dessa hallar, och under 2007 har en första etapp av upprustningen genomförts till en investeringskostnad om 12,6 mnkr. Därutöver har underhållsåtgärder genomförts till en kostnad om 4,0 mnkr. Upprustningen fortsätter under 2008. Köpet är villkorat med att fastighetsbildning ska ske och under 2007 har tekniska utredningar inletts om detta. För huvuddelen av hallarna planeras fastighetsbildning att ske under 2008.

I början av året förvärvades enligt beslut i kommunfullmäktige Beckomberga sim- och idrottshall från Locum till en kostnad om 13,0 mnkr, som en del i en större markaffär mellan staden och Stockholms läns landsting. Avsikten med detta köp är att anläggningen ska nyttjas som ett idrottens hus för personer med funktionsnedsättning. Lokalytan uppgår till cirka 3 400 kvm och anläggningen innehåller en sporthall, en simbassäng samt en terapibassäng. Verksamheten drivs av Stockholms Handikappförbund. Under året har en upprustning av anläggningen skett för 1,2 mnkr samt tillgänglighetsförbättrande åtgärder finansierade med särskilt avsatta medel för 2,5 mnkr. Idrottsnämnden har i december 2007 fattat genomförandebeslut om fortsatt upprustning under 2008.

Efter beslut i idrottsnämnden och kommunfullmäktige i maj 2007 har idrottsnämnden förvärvat Skärholmens sim- och idrottshall från f.d. Centrum Kompaniet i Stockholm AB, i syfte att behålla simhallen i stadens ägo innan bolaget såldes. Förvärvet skedde till bokfört värde, med en investeringskostnad om 14,2 mnkr. Köpet förutsatte en avstyckning av fastigheten där den del av byggnaden som innehåller sim- och idrottshall avskiljs från kontorsdelarna. Fastighetsbildning och lantmäteriförrättning slutfördes under november, och simhallen utgör den nybildade fastigheten Måsholmen 31, med en lokalyta om cirka 6 500 kvm. Idrottsnämnden tillträdde som ägare av simhallen den 31 december 2007. Till följd av den sena tillträdesdagen kvarstår vissa åtgärder för separering av mediaförsörjning m.m. som ska genomföras under 2008. Köpet innebär inte någon större förändring för idrottsverksamheten, men ansvaret för fastighetsunderhåll utökas och omfattar nu även yttre underhåll och teknisk försörjning.

Ansaret för byggnader på strandbad m.m.

Efter gemensamt beslut i idrottsnämnden och fastighetsnämnden i slutet av 2006 överfördes byggnaderna vid tolv strandbad och åtta övriga anläggningar från idrottsnämnden till fastighetsnämnden. Överföringen skedde den 1 januari 2007, som en konsekvens av kommunfullmäktiges tidigare beslut angående ansvar för anläggningar för det rörliga friluftslivet m.m. (SPO del 2). Verksamhetsansvaret överfördes då till stadsdelsnämnderna, men då dessa inte ska äga och förvalta byggnader flyttades det ansvaret till fastighetsnämnden. Det

bokförda värdet på anläggningarna uppgick till drygt 3 mnkr och lokalytan ca 5 600 kvm. Budgetkonsekvensen av det ändrade ägandet innebar att idrottsnämndens driftbudget för 2007 minskades med 1,4 mnkr både på kostnads- och intäktssidan.

Fastighetsförvaltning

Under året har antalet anläggningar minskat något, samtidigt som den sammanlagda förvaltade lokalytan ökat med omkring 20 700 kvm, en ökning med cirka 8 procent, till totalt cirka 277 000 kvm.

Minskningen av antalet anläggningar beror dels på att byggnader på strandbaden m.m. (ca 5 600 kvm lokalyta) har överförts till fastighetsnämnden samt att några grusfotbollsplaner avvecklats och exploaterats för bostadsbyggande.

Den totala lokalytan ökade ändå genom köpen av skolidrottshallar (ca 22 900 kvm) och Beckomberga sim- och idrottshall (ca 3 400 kvm). Skärholmens sim- och idrottshall som förvärvats under året ingår sedan tidigare i statistikunderlaget som förhyrd lokal.

För fastighetsförvaltningen är förändringarna väsentligt mer omfattande än vad nettoökningen av den förvaltade lokalytan anger. De byggnader som lämnats är i huvudsak relativt enkla förvaltningsobjekt som omklädningsbyggnader och enklare sommarserveringar medan nytillskotten genomgående är större och tekniskt mer komplicerade byggnader. Som exempel har anläggningsbeståndet under 2007 utökats med totalt fem nya simhallar, inräknat Skärholmens sim- och idrottshall.

Sammanställning av idrottsnämndens anläggningar 31 december 2007

Kategori	Antal	Lokalyta kvm (BTA)	Andel
Sim- och idrottshallar	12	80 317	29 %
Simhallar	6	37 483	14 %
Idrottshallar	20	53 649	19 %
Bassängbad utomhus	7	4 602	2 %
Idrottsplatser	27	68 785	25 %
Bollplaner	87	4 082	1 %
Ridanläggningar	5	18 484	7 %
Sportfält	6	626	0 %
Övriga idrotts- och frilufts- anläggningar	19	5 158	2 %
Övriga inhyrda anläggningar (inkl. Fleminggatan 8)	3	3 928	1 %
Summa anläggningsinnehav	192	277 114	100 %

Fastighetsunderhåll

Fastighetsunderhåll har under året genomförts till en kostnad om 55,6 mnkr, att jämföra med 54,2 mnkr i nämndens justerade verksamhetsplan. Underskottet om 1,4 mnkr är planerat och finansieras med överskottet för ofördelade anslag. Inom underhållsprogrammet har mer än 230 olika underhållsprojekt genomförts. Ca 86 procent av kostnaderna avser planerat underhåll och ca 13 procent felavhjälpande (akut) underhåll, inräknat underhåll av tekniska installationer.

Underhållet har berört i stort sett alla nämndens större byggnader eller anläggningar i varierande grad. Fördelat mellan olika kategorier av anläggningar så är de största posterna simhallar (43 procent), större idrottsplatser inkl. Stadion och isbanor (27 procent) respektive idrottshallar inklusive f.d. skolidrottshallar (16 procent).

Utfallet för 2007 är 5,7 mnkr högre än kostnaderna för 2006. Större delen av den ökningen avser dock nytillkomna anläggningar (4,3 mnkr för skolidrottshallar och Beckomberga), och när hänsyn tas även till byggkostnadsutvecklingen har det reala värdet av fastighetsunderhållet urholkats med minst 3,3 % från 2006 till 2007. (se bilaga 3)

Idrottsnämndens fastighetsbestånd har under året utökats och kommer sannolikt att fortsätta växa de närmaste åren. Med den höga investeringstakten blir också anläggningarna tekniskt mer komplicerade och krävande att underhålla. Under 2007 har fem nya simhallar tillkommit, och simhallarna är den kategori anläggningar som har de absolut största underhållskostnaderna. Det gäller även för relativt nybyggda hallar genom att de innehåller oerhört mycket tekniska installationer. En liknande utveckling finns även för utomhusanläggningarna som blir mer teknikintensiva och kräver mer underhåll, med t.ex. konstgräsfotbollsplaner och ny styr- och reglerteknik. Det finns också ett stort kommande underhållsbehov de närmaste åren, exempelvis i de simhallar som byggdes under -60 och -70 talet.

I ett längre perspektiv är det oroande om utvecklingen fortsätter så att värdet av underhållsbudgeten minskar, samtidigt som behoven ökar. För att nämnden långsiktigt ska kunna upprätthålla anläggningarnas goda funktion och realvärde är det mycket väsentligt att underhållsbudgeten utvecklas i takt med dels de befintliga äldre anläggningarnas underhållsbehov, dels byggkostnadsutvecklingen, samt inte minst i takt med de senaste och kommande årens stora nyinvesteringar. Idrottsförvaltningen har för avsikt att återkomma till nämnden i frågan i underlaget för budget 2009-2011.

En utförligare redovisning av genomförda underhållsåtgärder och fördelningen mellan olika kategorier av anläggningar framgår av bilaga 3.

Kostnadseffektivt byggande

I budget 2007 gavs förvaltningen i uppdrag att utreda hur investeringskostnaderna för nya idrottshallar och andra anläggningar kan hållas nere. Förvaltningen har inte gjort någon genomgripande utredning av frågan under året.

Trots ambitioner att bygga så kostnadseffektivt som möjligt, har detta varit svårt under rådande högkonjunktur. Möjligheten att hålla nere investeringskostnaderna för nya hallar och andra anläggningar torde i dagsläget vara begränsade, om ambitionen fortfarande är att använda material och metoder som klarar av ett intensivt nyttjande med hårt slitage och som möjliggör framtida underhåll till rimliga kostnader. Den höga nyttjandegrad som anläggningarna har i dag gör att byggnaderna generellt sett slits hårt, och med tanke på den uttalade strävan som finns att upprätthålla och, där det går, ytterligare öka användningen av anläggningarna är det inte möjligt att sänka kraven på material och utförande nämnvärt utan att det medför snabbt ökande underhållskostnader. För en långsiktigt god ekonomi är det nödvändigt att ta hänsyn till framtida drift- och underhållskostnader i byggandet, vilket kan medföra att valet inte alltid faller på den i byggskedet billigaste lösningen.

I ett längre ekonomiskt perspektiv finns alltid möjligheten att avvakta med större investeringar under en högkonjunktur, för att istället genomföra dessa när byggkonjunkturen mat-

tats av och konkurrenssituationen förbättrats, men idrottsförvaltningen har inte uppfattat att den typen av avvägningar legat inom ramen för det aktuella uppdraget.

I verksamhetsplanen för 2007 angavs att det rådande läget på byggmarknaden innebär att en god konkurrens vid upphandling av byggtreprenader är svår att uppnå. Marknaden är så överhettad med hög sysselsättning att det i dag närmast är regel med endast ett fåtal inkomna anbud vid upphandlingar av byggnadsentreprenader och priserna ligger högt, ofta mycket högt. Flera upphandlingar under året har avbrutits p.g.a. bristande konkurrens och p.g.a. mycket höga anbudspriser. Den stora efterfrågan och behovet av framför allt hallar och konstgräsplaner har inneburit att huvuddelen av de planerade investeringsprojekten ändå genomförts, i många fall med reviderade kostnadsramar.

Samma signaler om hög prisnivå kommer också från andra upphandlande enheter. I kontakter med S:t Erik Försäkring under hösten 2007, angående bl.a. återanskaffningskostnader och kostnaderna för återställande efter skador, var den samlade bedömningen från försäkringsbolagens sida, även återförsäkringsbolagen, att prisnivån ökat med ca 20 procent på några få år. Förvaltningen kan också konstatera att konjunkturläget gör att anbuden i flera fall legat betydligt högre än de kalkyler som upprättats på basis av förfrågningshandlingarna.

Modeller med enklare anläggningar

Där behovet har varit att snabbt kunna tillgodose en stor efterfrågan på lokaler, t.ex. en idrottshall eller en sportgolvyta, har förvaltningen de senaste åren kunna hyra lokaler av privata hyresvärdar. Det gäller t.ex. Liljeholmshallarna, där anpassning skett av tidigare industrilokaler och Brommahallarna, som är en enklare anläggning med isolerat tält. Ett annat exempel är den s.k. Sprallhallen, som med tillfällig bygglov uppförts i avvaktan på den blivande Skanstullshallen, vilken ska ersätta den tidigare Åsöhallen som rivits för att ge plats för bostadsbebyggelse. Denna typ av prövning om hur prioriterade behov bäst kan tillgodoses görs kontinuerligt. Under 2007 har inga nya tillfälliga anläggningar tagits i drift och hyresavtalen på de anläggningar som finns är under omförhandling för eventuell förlängning.

Förändrade hyresavtal

Den 15 maj 2007 beslutade idrottsnämnden att avveckla engagemanget i Centralbadet, där staden genom idrottsnämnden i dag hyr badet från en privat fastighetsägare, och sedan hyr ut det i andra hand till en enskild entreprenör som drivit badet sedan 1980-talet. Hyresavtalen för inhyrning och uthyrning i andra hand har efter nämndens beslut sagts upp för att upphöra vid nuvarande avtalsperiods slut i juli 2009. Fastighetens användning som bad är säkerställd i detaljplanen, och villkoren för fortsatt drift får regleras direkt mellan parterna.

Vid samma tillfälle beslutade idrottsnämnden också att säga upp hyresavtalet för Aspudsbadet, och återlämna fastigheten till exploateringskontoret. Hyresavtalet med badhusföreningen har efter nämndens beslut sagts upp för avflyttning den 31 december 2008.

Föreningsstöd

Föreningslivet i Stockholm svarar för den ojämförligt största delen av barns och ungdomars fritidsaktiviteter. Förutom att få delta i en stimulerande och rolig verksamhet får barn och ungdomar möjlighet att lära sig de sociala och demokratiska arbetsformer som föreningsmedlemskapet innebär. Idrotten svarar sammantaget för merparten av föreningsverksamhe-

ten och det finns ett stort urval av olika verksamheter att välja mellan. Inom idrotten finns 67 av 68 medlemsförbund (endast draghundsförbundet saknas) inom Riksidrottsförbundet representerade i länet med över 3 000 föreningar. De största idrotterna bland elever i skolår 4 till och med gymnasiet boende i Stockholms stad är fotboll med 17 procent, basket, innebandy och ridning med 5 procent och tennis med 4 procent av elevantalet.

Samhällets stöd till föreningslivet är i stort uppbyggt så att kommunerna ger stöd till det lokala föreningslivet, landstingen till föreningarnas distriktsorganisationer och staten till riksförbunden. Idrottsnämndens bidrag till föreningslivet riktar sig uteslutande till de prioriterade grupperna barn och ungdom samt personer med funktionsnedsättning. Stödet till barn- och ungdomsverksamhet utgår dels i form av generellt bidrag till föreningar i enlighet med idrottsnämndens regler, dels i form av projektstöd som beviljas för angelägen barn- och ungdomsverksamhet. Det generella stödet innefattar medlemsaktivitetsbidrag, utbildningsbidrag, lägerbidrag och hyresbidrag för egen verksamhetslokal. Ett viktigt stöd för föreningslivet är också nolltaxan i stadens idrottsanläggningar och allmänna samlingslokaler samt möteslokaler i skolorna. Idrottsföreningars vuxenverksamhet ges inte nolltaxa men subventioneras i förhållande till privata kunder. Totalt får cirka 550 föreningar bidrag till sin ungdomsverksamhet och 800 föreningar nyttjar stödet nolltaxa eller subventionerad taxa.

Särskilda insatser

Fryshuset, Xist's flickverksamhet och fritidsverksamheten för döva ungdomar, DUKIS, har även under 2007 beviljats stöd. Ett projekt som beviljats bidrag är "Bättre läktarkultur" som drivs av Alliansföreningarna AIK, Djurgårdens IF och Hammarby IF. Stockholm Summer och Winter Games (SSG) har under året fått bidrag för sina internationella ungdomstävlingar. SSG har däremot inte beviljats fortsatt stöd för sina tävlingar och det är oklart i vilken form ungdomsspelen kommer att fortsätta.

Ett extra medlemsaktivitetsbidrag för att stimulera föreningarna att rekrytera fler flickor har funnits sedan början av 2000-talet. Andelen flickmedlemmar har dock inte ökat utan legat stilla på cirka 40 procent av antalet bidragsberättigade medlemmar. I föregående års verksamhetsplan beslutades att ersätta det extra medlemsaktivitetsbidraget om 1,0 mnkr för flickor med ett särskilt projektbidrag för flickverksamhet. Under året har 16 projektbidrag beviljats till ett sammanlagt belopp om 375 tkr. Förvaltningen kommer under det kommande året att ytterligare informera om att bidraget finns för att förhoppningsvis kunna engagera fler föreningar i att arbeta för att rekrytera och behålla fler flickor i verksamheten.

Föreningarnas ansökningar av olika lovprojekt har ökat med knappt 50 procent jämfört med 2006. Under året beviljades hela 72 ansökningar med sammanlagt 1 175 000 kronor. Många barn, framför allt i ytterstadsområden, har getts möjlighet att få delta i meningsfull verksamhet under skolloven.

Förvaltningens projekt Handslaget/Idrottslyftet anordnade tillsammans med Globenarena höstlovsaktiviteter under två dagar där drygt 3 000 barn i skolår 4-6 fick pröva på allt från CapoEira till cheerleading och brottning i Globenannexet. I år gjordes även en särskild satsning för högstadieungdomarna som bjöds in en av kvällarna.

Nyckeltal

Årtal	Bidragsberättigade föreningar	Bidragsberättigade medlemskap	Andel flickor	Antal medlems- aktiviteter
1999	541	74 982	38 %	3 344 185
2000	540	84 204	39 %	3 702 873
2001	532	89 808	39 %	4 156 505
2002	544	92 835	38 %	4 246 079
2003	535	93 642	40 %	4 303 409
2004	536	91 850	39 %	4 615 196
2005	541	93 849	39 %	4 593 466
2006	557	95 881	38 %	4 582 249
2007	553	95 299	39 %	4 654 252

Cirka 60 procent av de bidragsberättigade föreningarna är idrottsföreningar och cirka 80 procent av bidragsberättigade medlemskap tillhör idrotten. Under året har inga större förändringar skett beträffande föreningsantal, medlemsantal och medlemsaktiviteter utan siffrorna är i stort sett oförändrade jämfört med tidigare år.

Vid en jämförelse av idrottsnämndens stöd till föreningslivet mellan idrottsföreningar och övrigt föreningsliv konstateras att 80 procent av bidragen för aktiviteter, ledarutbildning, projekt och läger går till idrottsföreningar. Om hänsyn tas till bidraget för hyra av verksamhetslokal går 65 procent till idrotten och om värdet av nolltaxa och subventionerad taxa även inkluderas går 71 procent till idrotten. Jämförelsen av stödet korrelerar till förenings- och medlemsantal inom idrotten respektive övriga föreningslivet.

Bokning av anläggningar och lokaler

I arbetet med att fördela tider i idrottsanläggningarna är samarbetet med idrottens specialdistriktsidrottsförbund en viktig del. Årligen utvärderas hur nyttjandet ser ut och förslag på hur ett ökat nyttjande ska genomföras diskuteras. De fördelningsprinciper som nu gäller har också diskuterats och förankrats vid dessa träffar.

Under år 2007 gjordes cirka 361 500 bokningar på de cirka 2 300 bokningsobjekt som finns i bokningsregistret. Det är en ökning med cirka 14 000 bokningar (4 procent) jämfört med år 2006. Det är fler bokningar än någon gång tidigare enligt tillgänglig statistik som går 14 år tillbaks i tiden. Anledningen till ökningen kan dels förklaras med att återbuds- och strötidder på ett bättre sätt kunnat tydliggöras och bokas via Internet, och dels med bokningar av skolidrottshallar och gymnastiksalor.

Den genomsnittliga kötiden i telefon har minskat marginellt jämfört med föregående år och är nu fem minuter. Förvaltningens målsättning är att kötiden på sikt ska minskas kraftigt, och målet för 2008 är att kötiden ska vara fyra minuter, d.v.s. en minskning med 20 procent.

Under året har förvaltningen hyrt tider för ishockey på Hovet av Arenabolaget för främst Djurgårdens och Hammarbys A-juniorer men även för konståkning.

Fritidsomsorg

Under året har förvaltningen fortsatt att utveckla och främja fritidsutbudet; friluftsliv, idrott, kultur och social samvaro, för vuxna personer med utvecklingsstörning som bor i gruppbo-stad. För att få så bred verksamhet som möjligt har en stor del av arbetet lagts på samverkan med bl.a. föreningar, institutioner och organisationer med ekonomiskt stöd, marknadsföring och rådgivning från förvaltningen. Information har även getts om kommunens ordinarie fritidsverksamheter på idrotts- och kulturförvaltningen. Aktiviteter sker på så många håll att en beräkning av antalet deltagare är svår att göra. Nya verksamheter har bildats bl.a. i Rin-keby och en ny träffverksamhet har under året tillkommit i Hökarängen.

Ett viktigt arbetsområde är också att samordna ett semesterutbud för målgruppen. Genom bidrag och stöd arrangerade fristående organisationer sex semestrar med 40 deltagare under året, utöver de 15 semesterveckor med 82 deltagare som förvaltningen genomförde. För att få ett så brett utbud som möjligt har, utöver den redovisade semesterverksamheten, grupp-bostäderna fått tips och information om sommaraktiviteter som anordnats av andra aktörer.

Under året har arbete även gjorts för att belysa behovet av motionsaktiviteter som är anpas-sade för målgruppen. I samarbete med Stockholms läns landsting anordnade förvaltningen seminariet ”Jämlikhet i hälsa - för alla eller bara för en del?”. En utbildning har också ge-nomförts av 98 förenings- och fritidsledare i grundläggande förståelse och beredskap inför möten med personer med utvecklingsstörning och autism.

Under året har också en ny katalog producerats med alla de fritidsmöjligheter som finns för målgruppen. Dessutom har information lämnats om fritidsutbudet genom fritidstips per e-post varje vecka till flera hundra mottagare, som komplement till månatliga informations-brev per post.

Inomhusidrott

Mål i VP för 2007:

- *Antalet besök i sim- och idrottshallar och bad ska under 2007 ligga på minst samma höga nivå som under 2006*
- *Simskoleverksamhet ska genomföras för minst 22 000 barn under 2007*
- *Deltagandet i friskvårdsverksamheten ska under 2007 öka med minst 5 %*

Under 2007 har det totala antalet besök i sim- och idrottshallar minskat med 2,3 procent jämfört med 2006 till 3,1 miljoner besök. Att besöken minskat beror på att Husbybadet va-rit stängt under större delen av året. Oräknat Husbybadet har antalet besök ökat med cirka 33 000, vilket motsvarar cirka 1 procent. Precis som tidigare år är det främst på gruppträ-nings- och gymsidan som ökningen skett. På grund av införandet av ett nytt kassa- och en-trésystem under 2007 så är besöksstatistiken inte helt tillförlitlig. Vissa uppgifter har inte gått att få ut från systemet och har därför uppskattats. Bilaga 5 visar besöksutvecklingen de senaste åren. I bilaga 6 redovisas övrig nyttjandestatistik.

Sim- och aktivitetsbokningen har under 2007 utökat kursverksamheten, både på land och i vatten. En snabb utökning av verksamheten ledde dock till vissa kvalitetsproblem, i huvud-sak brister i kvalitetssäkring och uppföljning. Simskolan inklusive skolsim genomfördes med 25 200 inbokade elever, detta trots Husbybadets stängning där antalet elever minskade med ca 1 100 under hösten. År 2006 var 22 100 elever inbokade i simskola och skolsim.

Generellt har verksamheten stärkts jämfört med 2006, både vad gäller utbud och antal passmöjligheter. Totalt har antalet gruppträningsstillfällen i den "öppna" drop in-verksamheten ökat med 9 procent. I västerort är ökningen hela 28 procent och det är främst Vällingby och Åkeshov som står för den ökningen. Totalt sett har antalet besökare på gruppträningarna ökat med 16 procent sedan 2006. Satsningar gentemot inaktiva har stått i fokus, särskilt barn och ungdomar. Verksamheten har inriktats på ett bredare utbud av kom i gång-aktiviteter med bl.a. ett "prova på"-utbud under lov.

Utvecklingen på gymsidan är fortsatt stark. Anläggningar som haft möjligheten att utöka ytan eller kombinera befintliga maskiner med en konditionspark uppvisar särskilt stark ökning. Andra anläggningar ligger nära kapacitetsgränsen, åtminstone under de populära tiderna. Totalt sett har antalet besökare på gymen ökat med 11 procent sedan 2006. Gymutbildningskurserna är grundläggande för att upprätthålla en hög kvalitet inom verksamheten. Under 2007 genomfördes en omfattande utbildningsverksamhet på bl.a. Trainers Academy. Under 2007 byggdes kursen ut från en till två dagar och ett skriftligt prov tillkom.

Husbybadets badverksamhet har hållits stängd större delen av året p.g.a. reparationsarbete. Stängningen har inneburit minskade intäkter från badbesökare, en utveckling som även påverkat gruppträningsverksamheten. En viss del av simskoleverksamheten har flyttat över till Tensta simhall under perioden, men en minskning även här har varit ofrånkomlig.

Idrottsförvaltningen har under sport- och höstlov erbjudit ett brett utbud av prova på-aktiviteter och utökade lektider på simhallarna. På några simhallar har samverkan med idrottsföreningar skett.

I början av 2006 infördes fri entré för unga till och med 13 år på försök i två simhallar. Hösten 2006 utvidgades gratisbaden till att omfatta samtliga simhallar med undantag av Eriksdalsbadet och Husbybadet. Satsningen upphörde sommaren 2007 efter beslut i kommunfullmäktige.

Fysisk aktivitet på recept (FaR) har tillsammans med Må Bra-kurserna under året utvecklats till hörnstenar i nämndens folkhälsoarbete. Projektgruppen för Stockholms FaR-ledarnätverk har utvecklat hemsidan www.farledare.se, genomfört en omfattande kursverksamhet och upprätthållit ett gott samarbete med landstinget. Hittills har 56 personer av idrottsförvaltningens personal genomgått FaR-ledarutbildning. Därmed finns det FaR-utbildad personal på samtliga sim- och idrottshallar. FaR-utbildning pågår fortlöpande för att öka kompetensen på simhallarna för att ta emot denna kundkrets och öka den fysiska aktiviteten hos befolkningen.

Må Bra kurserna har utvecklats efter initiala erfarenheter. Bl.a. har längd och innehåll utvecklats samt i flera fall kombinerats med "prova på"-aktiviteter. Under våren 2007 genomfördes även en längre och mer omfattande kurs i Eriksdalsbadet, där målgruppen var sjuk-skrivna personer. I augusti ordnades en återträff och uppföljning.

Marknadsföringen under 2007 har utgått från den centrala aktivitetsplanen. Marknadsföringen har varit offensiv och svarat mot nämndens folkhälsouppdrag. Arbetet har skett i samverkan med driftchefer, anläggningschefer och personal vid anläggningarna. Viss lokal marknadsföring har även förekommit, då i syfte att förstärka den centrala marknadsföringen. Under året skedde också en översyn av klädprogrammet vilket ledde till ökad enhetlighet. Uppdateringen av anläggningarnas hemsidor sker kontinuerligt, men ytterligare utbildning kan öka kvaliteten.

Under året har annonsering därutöver kontinuerligt genomförts i olika medier för att marknadsföra aktiviteter i samband med lov, men även för att belysa förvaltningens arbete med riktade insatser såsom Må Bra-kurser och FAR (fysisk aktivitet på recept). Förvaltningen har återkommande medverkat med information i Hallå Stockholmare, stadens annonsspalt i Stockholm City. Under 2007 har förvaltningen medverkat vid ett antal mässor såsom Sveafestivalen och Allt för hälsan – Ung Hälsa.

Nytt kassa- och entrésystem

Ett nytt kassa- och entrésystem togs successivt i bruk under året. Med början i maj infördes systemet sedan på huvuddelen av baden under sommaren och hösten. I december togs systemet i bruk på de två sista baden Eriksdal och Forsgrénka. Införandet har inte varit helt problemfritt och utveckling och införande av sim- och aktivitetsbokningen har fått skjutas fram till 2008. Under året har samtlig personal som arbetar i simhallarnas entrékassor fått utbildning i det nya systemet.

Idrottshallar och ambulerande tillsyn

De elva skolidrottshallar som har överförts från SISAB till idrottsnämnden sorterar nu under enheten för hallar och ambulerande tillsyn. Överföringen pågår i princip fortfarande eftersom exempelvis styckning av tomtmark och delning av medieförsörjning ännu inte är avslutad. Flera av anläggningarna saknar personal-, kontors-, städ- och soprum vilket kräver ombyggnader. De ökade kraven på verksamheten har dock kunnat mötas med i stort sett bibehållna rutiner. Under året har också samtliga kortläsare (237 st.) bytts ut.

Skolorna har förtur vid bokningar under dagtid (oftast 8-16) till hallar och bad. Debitering sker per bokad timme. Bokning och fakturering av de överförda hallarna och baden sker på samma sätt som för nämndens övriga lokaler.

Vad gäller ansvaret för övernattningen på skolorna måste konstateras att det fortfarande saknas avtal eller överenskommelse mellan idrottsnämnden och utbildningsnämnden. Hall- och helgverksamheten är väl utbyggt och fungerar i stort sett mycket bra. Hall- och helgverksamhet finns idag i Sjöängshallen, Sköndalshallen, Bandhagshallen, Bredängshallen, Sprallenhallen, Gärdeshallen, S:t Erikshallen, Blackebergshallen, Hässelbyhallen, Liljeholmshallen och Västbergshallen. Ombyggnader i andra anläggningar pågår för att kunna erbjuda hallverksamhet till intresserade föreningar.

Samarbetet med föreningslivet för genomförande av lovaktiviteter fungerar väl. Under året har också hallarna till viss del utnyttjats i ökad omfattning för spontanidrott. Förvaltningen bevakar dock denna utveckling noga eftersom erfarenheten ger att spontanidrotten i hallarna leder till ökat bråk, stölder och hot.

Träffstugan

Träffstugan är Stockholms stads fritidsgård för barn och ungdomar med rörelsehinder. Verksamheten är belägen i norra Sköndal och vänder sig till barn och ungdomar i åldrarna 7-20 år. Den ordinarie verksamheten på eftermiddagar och kvällar kompletteras med hel dagsverksamhet under skolloven.

Sommartid flyttar Träffstugan verksamheten till Stora Sköndals handikappbad där förvaltningen bedriver dagkolloverksamhet, och sedan två år ansvarar Träffstugan för driften av

bassängbadet. Badet höll under 2007 öppet under tio veckor. Nödvändiga investeringar i anläggningen uteblev då inget avtal mellan staden och stiftelsen kunnat presenteras. Träffstugan/Sommarslottet har haft öppet som planerat. Fritidsverksamheten har varit stängd inför och efter sommarverksamheten samt två veckor under juli. Träffstugan prövade under höstterminen att öppna kl. 14 istället för kl. 13 samt att öka öppettiden på kvällen till kl. 18.

Utöver verksamheterna i Sköndal finns även Halliwicksimning, handikappridning samt friluftsgruppen Rövare På Hjul. Annexverksamheten, Simning, Ridning och Rövare har alla genomfört verksamheten som planerat. Antalet besökare var 4 400 för Träffstugans verksamheter och uppskattat antal besökare för Stora Sköndals handikappbad var cirka 6 000.

Ung Fredag startades med syfte att attrahera fler besökare i åldern 7-11 år. Antalet besök i nämnda åldersgrupp ökade med det tredubbla under hösten.

Ett arbete pågår inom förvaltningen för att finna mer ändamålsenliga lokaler för Träffstugans verksamhet.

Utomhusidrott

Skötsel av konstgräsplaner

Idrottsnämndens fortsatta satsning på konstgräsplaner har förbättrat förutsättningar att bedriva sport och motion i Stockholm. Med standardhöjningen av flera grusbollplaner till konstgräsplaner har inte bara föreningslivet, utan även allmänheten och skolorna, fått betydligt bättre förutsättningar att utöva idrott. Antalet allvädarsbanor för friidrott har ökat vilket gynnar handikappidrotten, vid sidan av föreningsliv och skolidrott.

De investeringar och satsningar som genomförts på nya konstgräsplaner har också förändrat arbetsförutsättningarna för personalen. Arbetsinsatsen och skötseltiden för att hålla en konstgräsyta i god kondition är betydligt större än vad förvaltningen tidigare förutsett, både vad gäller nyttjande av maskinparken (skötselmaskin med redskap) och arbetsmoment. En konstgräsplans utökade nyttjandetid per dag och säsong ökar därför driftskostnaden jämfört med en grusplan.

Förändrat nyttjande

Brommapojkarnas besök i allsvenskan under 2007 ställde ett hastigt krav på förvaltningen att bygga om Grimsta IP för att uppfylla kraven på allsvensk fotboll. Renoveringen och kompletteringen av anläggningen genomfördes till allsvensk standard.

Investeringarna på Stora Essinge IP innebar ett betydande förbättring med en ny 11-manna konstgräsplan, friidrottsytor med syntetunderlag samt en 5-manna grusplan. Anläggningen har också fått en fastighet som inrymmer klubblokaler och en konferensdel.

Anläggningsråd

Mål i VP 2007:

- *Anläggningsråd ska inrättas på samtliga bemannade anläggningar*

I princip finns anläggningsråd för varje bemannad anläggning och möten genomförs mellan två till fyra gånger per år. Under 2007 bildades två nya anläggningsråd, på Hjorthagens IP och Östermalms IP. Initiativ för ett anläggningsråd på Skarpnäcks sportfält har tagits.

Lovaktiviteter, spontanidrott och prova-på-verksamhet

Lovaktiviteter annonseras gemensamt med inomhusidrotten. Exempel på genomförda aktiviteter är skridsko-/hockeyskola på Zinkensdamms IP. På Östermalms IP genomfördes "prova på-dagar" för långfärd/hastighetsåkning på den konstfrusna rundbanan. Idrottsplatser, isbanor och bollplaner lämpar sig väl för spontanidrott och är väl utnyttjade.

Evenemang

Städer intressanta för boende och besökare har ofta ett rikt och aktivt idrotts- och kulturliv. Stockholm är en stad med ett brett utbud av platser för evenemang, och idrottsförvaltningens främsta evenemangsarenor är Eriksdalsbadet, Eriksdalshallen, Stockholms Stadion och Zinkensdamms IP.

Stockholm har stärkts som evenemangsstad bl.a. genom idrottsförvaltningens nära samarbete med Stockholm Visitors Board och ett aktivt arbete för att öka antalet evenemang i Stockholm. Bland annat har ett gemensamt arbetssätt utvecklats för att arrangörer lättare ska hitta praktisk information – allt från viktiga kontakter till rätt evenemangsarena. En särskild evenemangsgrupp finns inom förvaltningen där de större publika arenorna inom nämndens ansvarsområde är representerade tillsammans med samordningsansvariga inom förvaltningen. Gruppen ansvarar för att ta fram evenemangsavtal och samordna kontakterna med arrangörer. Förvaltningen har lång erfarenhet av att arbeta med evenemang, och ändamålsenliga anläggningar och kunnig personal ger ofta Stockholm ett försteg jämfört med andra när det gäller att anordna evenemang.

Under året har internationella tävlingar i bl.a. tennis, simning, simhopp och bordtennis genomförts. Sveriges ledande årligen återkommande internationella friidrottstävling DN-Galan genomfördes för 41:a gången på Stockholms Stadion. Allsvensk fotboll spelades på idrottsnämndens arenor Stockholms Stadion, Grimsta idrottsplats, Kristinebergs idrottsplats och Hammarby idrottsplats genom Djurgårdens IF Herrar, IF Brommapojkarna, Djurgårdens IF Damer och Hammarby IF Damer. Hammarby IF Handboll, som blev svenska mästare 2007, spelade sina matcher i Eriksdalshallen och på Zinkensdamms idrottsplats spelade Hammarby IF bandy i elitserien.

På Eriksdalsbadet har flera större och mindre evenemang arrangerats under året. Bland större internationella tävlingar kan nämnas World Cup i simning, EM i simhopp, Grand Prix i simning och Neptuniaden.

Stadens stöd till Stockholm Summer Games har varit omfattande under året och de stora ungdomstävlingarna Eken Cup, Stockholm Summer Games och Stockholm Winter Games har genomförts planenligt. Under allhelgonahelgen 2007 genomfördes för tredje gången den internationella tävlingen Stockholm Games/Solnaspelen för handikappidrotten på klubbnivå. Stockholms stad genom idrottsnämnden och Solna kommun bidrar aktivt i planeringen och finansieringen av tävlingen. Andra återkommande evenemang där förvaltningen är engagerad är löptävlingar som Tjejmilen, Stockholm Marathon, Stockholmsloppet, Bellmanstafetten, Vårruset, Midnattsloppet och S:t Erikssloppet.

Under 2007 genomfördes damtennisturneringen Nordea Nordic Light Open och Winterjam, världscupen i snowboard, på Stadion, liksom musikkonsserter med Metallica och Rod Stewart. Bland övriga evenemang under året kan nämnas amerikansk fotboll, musikkonserten Söder Glöder och Pridefestivalen på Zinkensdamms IP, nationaldagsspelen i Hammarby

Sjöstad, Stockholm Ten's ett internationellt rugbyevenemang på Årstafältet, konståknings-tävlingar i Husby ishall och på Stora Mossens IP, elitserie i speedway på Gubbängens IP och SOC bordtennis i Eriksdalshallen.

Fiskevård

Sportfisket och föreningslivet ska gynnas genom att staden, genom idrottsnämnden, underhåller och utvecklar sportfisket i Strömmen och i stadens sjöar. Inom ramen för erhållet statsbidrag ombesörjer idrottsförvaltningen fiskevård och fisketillsyn på samhällsägda fiskevatten i Stockholms skärgård och i Mälaren samt verkar allmänt för fler och bättre fiskevatten i regionen.

Under 2007 medverkade förvaltningen till att 39 600 havsöringssmolt och 28 000 laxsmolt utplanterades i Stockholms ström, i skärgården och i havsöringsbäckar. Andelen utsatt öring blev lägre än planerat på grund av att en virussjukdom drabbade odlingen vid Gålö. Odlingen har sanerats enligt epizootilagen. Jordbruksverket har ersatt nämnden för kostnader och för fisken, och ersättningen kommer att användas för utökade utsättningar under åren 2008–2009. Odlingen är åter i drift från och med oktober 2007. I skärgården sattes också 79 000 gösyngel. Fiskutsättningarna bekostas av Stockholms stad och genom statsbidrag, bidrag från grannkommuner, Vattenfall AB och fiskevårdsföreningar samt genom privata bidrag (fiskevårdsdekalen och TDA-fiskekortet). Biotopvård och översyn har gjorts i havsöringsåar, främst Kagghamraån. Vid Kvarntäppan i Husbyån byggdes en större fisktrappa.

Bland övriga insatser inom fiskevården kan nämnas fisketillsyn, inventering av fasta redskap i skärgården och skydds jakt på skarv. Förvaltningen var medarrangör i fisketävlingen "Slottslaxen" vid Strömmen den 29 april samt "Tjejmetet" den 25 augusti i Djurgårdsbrunnskanalen.

Förvaltningen har avtalsansvar med Sportfiskarnas stockholmsdistrikt om de 30-tal sjöar staden via Sportfiskarna upplåter kräft- och sportfisket i till allmänheten. Förvaltningens fiskekonsulent har varit stadens representant i flera fiskevårdsområden samt deltagit i arbetet utifrån stadens vattenprogram i syfte att förbättra sjöarna för friluftsliv.

Regionala och internationella frågor

Fler lösningar borde kunna vara av regional karaktär, bl.a. när det gäller att tillgodose önskemålen från olika idrotter om anläggningsinvesteringar. En annan gemensam fråga är utbildning inom branschen.

Förvaltningen deltar i ett aktivt regionalt samarbete inom Föreningen Storstockholms kultur- och fritidschefer. Föreningen är en yrkesförening inom kultur och fritid och genomförde under 2007 cirka tjugo kurser, konferenser och studieresor. Utbudet vände sig sammantaget till så gott som all personal inom idrotts-, fritids- och kultursektorn; driftpersonal och administrativ personal samt personal som arbetar med personer med funktionsnedsättning. Flera konferenser vände sig också till förtroendevalda inom berörda nämnder. Föreningen fyller en viktig funktion i det regionala samarbetet och har förutom kursplanering även lyft fram olika regionala anläggningsfrågor.

De regionala frågorna är svårarbetade. Alla projekt som går över kommungränserna blir långtidsprojekt eller har svårt att överhuvudtaget fullföljas. 2007 skiljer sig därvidlag inte mycket från 2006.

Skyttet är ett exempel där det regionala arbetet har inriktats på att försvara utbudet i regionen. En av de viktigaste uppgifterna här är att se till att Hacksjöbanans skjutanoläggning blir kvar eller ersätts på ett fullgott sätt. Det har under 2007 pågått ett aktivt utredningsarbete mellan Stockholm och Botkyrka för att lösa denna regionala fråga.

Motorsporten är en annan regional fråga som är ständigt aktuell. Det gäller allt från en större motorsportanläggning för både bilar och motorcyklar, över streetracing till motocross och speedway. Vad gäller speedway begärde idrottsnämnden hos länsstyrelsen ändring av gränsvärden till riktvärden (som kan få överskridas) och återopade att störningarna är tillfälliga. Länsstyrelsen beslutade under 2007 i enlighet med denna framställan. Beslut togs även under året om att motocrossverksamheten vid Järva skulle få en mer långsiktig lösning på plats.

Förvaltningen har under året varit representerad på 100-klubbens (kommuner med över 100 000 invånare) möte i Uppsala och diskuterat idrotts- och fritidsfrågor. Inom utbudet från Sveriges Kultur- och fritidschefsförening har förvaltningen deltagit och medverkat i en ridkonferens, en konferens om upphandlingsfrågor och en erfarenhetskonferens om ledarskaps- och kultur- och idrottsfrågor.

Idrottsförvaltningen har tagit emot studiebesök från Ungern och Kina då idrottsförvaltningen verksamhet och idrottsrörelsens organisation presenterades. En större studiegrupp med representanter från ett stort antal EU-länder fick en redovisning om hur förvaltningen arbetar med jämställdhetsfrågor.

Valfriheten ska öka

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet är

- Utveckla formerna för näringslivets stöd till idrotten

Idrottsnämnden ska

- Ta fram en plan för hur driften av anläggningar kan upphandlas i så hög grad som möjligt

Verksamhetsupphandling

Enligt den policy för verksamhetsupphandling som fastställdes i nämnden i december 2006 är ingen verksamhet undantagen utom myndighetsutövning i form av fisketillsyn, tillståndsgivning lotterier, bidragsgivning till föreningar och registraturet. Utöver dessa funktioner betraktas följande som strategiska och kan inte konkurrensutsättas: evenemangsstöd, den direkta budgethanteringen (ekonomistyrning), beställarfunktionen och förvaltningschefen. Kvalificeringskrav på kompetens och erfarenhet ställs, och nämnden uppsätter villkor för verksamheten som garanterar verksamhetens inriktning, kvalitet och prioriterade målgrupper. Under året har inga avvikelser eller ändringar gjorts i den fastställda aktivitetsplanen.

Anläggningarna upphandlas var och en för sig vilket möjliggör också för mindre aktörer, exempelvis föreningar och avknoppare att delta i anbudsgivningen.

Förvaltningen anser att det är angeläget att aktivt stödja anställda som vill avknoppa. Under året har förvaltningen bl.a. haft särskilda informationsinsatser genom möten samt upphandlat avknoppningsstöd till anställda som vill avknoppa. Förvaltningen lägger inte egenregi-anbud om avknoppning kan förväntas.

Under 2007 har driften av fyra anläggningar prövats genom verksamhetsupphandling, där alla intressenter har fått möjlighet att lämna in anbud för övertagande av driften från kommunen. Det gällde Enskede idrottsplats och sim- och idrottshallarna Högdalen, Västertorp och Forsgrénsska. I samtliga fall avbröts upphandlingen. För Enskede idrottsplats kom inga anbud in vilket resulterade i att denna upphandling avbröts enligt beslut i idrottsnämnden i oktober. När det gäller sim- och idrottshallarna kom det in anbud från både föreningar, företag och egen personal (avknoppare). Flera av anbuden var väl genomarbetade. Samtliga anbud låg dock betydligt sämre ekonomiskt än den referensbudget som idrottsförvaltningen i samverkan med en upphandlingskonsult tagit fram. Därför avbröts även dessa upphandlingar enligt beslut i idrottsnämnden den 18 december. Idrottsnämnden beslöt dock samtidigt att en av de tre sim- och idrottshallarna skulle prövas på nytt under 2008 utifrån att det trots allt visat sig finnas en marknad som var intresserad att driva sim- och idrottshallarna på stadens uppdrag. En delvis ny inriktning ska dock prövas vid den nya upphandlingen.

För sim- och idrottshallar inkom det anbud från tre avknoppare. Samtliga av dessa fick avslag i nämnden vilket innebär att inga avknoppningar har genomförts under 2007.

Samarbete med externa intressenter

Intresset för OPP-lösningar

Förvaltningen uppvaktades under våren av Alvik Basket, som är intresserad av att bekosta byggnation av idrottshallar på Stora Mossens IP. Förvaltningen redovisade föreningens intresseanmälan för idrottsnämnden. Nämnden gav förvaltningen i uppdrag att fortsätta dialogen med Alvik Basket för att undersöka möjligheterna till en nöjaktig överenskommelse. Förvaltningen avser att under 2008 återkomma till nämnden med en redovisning av de fortsatta kontakterna med föreningen.

Under hösten inkom Högdalens Innebandy Center med en ansökan om byggnation av en multifunktionshall på fastigheten "Högdalstriangeln", belägen i anslutning till Magelungsvägen–Rågsvedsvägen–Harpsundsvägen. Hallen ska bland annat innehålla tre fullstora innebandy-/handbollsplaner. Skrivelsen redovisades för idrottsnämnden som gav förvaltningen i uppdrag att fortsätta kommunikationen med Högdalens Innebandy Center för att undersöka möjligheterna att nå en överenskommelse. Förvaltningen avser att under 2008 återkomma till nämnden med en redovisning.

Förvaltningen har fått en förfrågan från KFUM Central som erbjudit sig att vara medfinansierare och aktiv part i projektet Engelbrektshallen. Även här kommer förvaltningen att återkomma till nämnden under 2008 med en redovisning.

Samarbetslösningar med privata fastighetsägare

Förvaltningen har sedan 1999 ett avtal med Fastighets AB L E Lundberg om förhyrning av Liljeholmshallarna. Anläggningen som i dag innehåller tre innebandy-/handbollsplaner sköts av förvaltningen. Under slutet av 2007 fick förvaltningen en förfrågan om att hyra ytterligare lokaler i fastigheten samtidigt som hyresavtalet skulle kunna förlängas med i första hand tio år. Förvaltningen kommer att i särskilt ärende redovisa hyresförslaget för idrottsnämnden.

I Brommahallarna hyr förvaltningen två fullstora idrottsplaner av Granen Fastighetsutveckling AB. För dessa planer sköter förvaltningen bokningen av tider till föreningarna. Nuvarande hyresavtal går ut den 31 augusti 2008. Förvaltningen avser att förlänga avtalet med två år.

Stockholm ska vara en trygg, säker, ren och vacker stad

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet är

- Se till att idrottshallar och arenor så långt som det är möjligt handikappanpassas, både för idrottsutövare och publik med funktionsnedsättning

Idrottsnämnden ska

- Ägna särskild uppmärksamhet åt hur idrotten kan göras mer tillgänglig
- Ta fram en plan för energieffektivisering av verksamheten
- Utredda hur förutsättningar för vardagsmotion kan förbättras

Tillgänglighet

Tillgänglighetsanpassning i befintliga idrottsanläggningar

Under året genomfördes montering av slagdörrsöppnare på Eriksdalsbadet. I Thorildshallen handikappsanpassades toaletter och duschar. Entrévägen till ishallen vid Farsta IP anpassades för rörelsehindrade. Vid Hellasgården genomfördes diverse tillgänglighetsåtgärder. Inom Beckomberga sim- och idrottshall har ett omfattande arbete påbörjats för att tillgänglighetsanpassa anläggningen. Detta arbete fortsätter under 2008. På Skeppsholmen iordningställdes en ramp och plattformshiss för besökare till vandrарhemmet af Chapman.

Under året inköptes Beckomberga sim- och idrottshall från Locum. Förvaltningen påbörjade omedelbart en upprustning av anläggningen som i första hand ska användas av personer med funktionsnedsättning.

Det långsiktiga målet för handikapprådet och förvaltningen är att personer med funktionsnedsättning på ett naturligt sätt känner sig välkomna både som aktiva och publik till förvaltningens anläggningar. Idrottsnämndens handikappråd följer genom regelbundna anläggningsbesök upp de tillgänglighetsinvesteringar som föreslagits i verksamhetsplanen. De besöker även nya anläggningar.

Tryggare vardagsmotion

Samverkan för att göra skid- och motionsspår trygga och säkra

Ansvar för stadens skid- och motionsspår ligger på respektive stadsdelsnämnd. Idrottsförvaltningen ansvarar för skid- och motionsspåren utanför stadsgränsen i Ågesta, Kärrtorp och vid Hellasgården. Det sistnämnda spåret drivs av sim- och idrottsklubben Hellas. Förvaltningen har även varit en resurs vid utvecklingen av skid- och motionsspår inom bland annat stadsdelsnämndsområdena Kungsholmen och Enskede-Årsta-Vantör.

Under året har ett omfattande arbete utförts i syfte att spåren ska upplevas som mer trygga. Det är ett arbete som fortsätter under 2008. I första hand förses samtliga elljusspår med ny belysning. I Ågesta har dessutom samtliga slingor gått igenom och sly rensats runt spåren. Speciell koncentration har lagts utmed 1 km-spåret där syftet varit att löpare under hela rundan ska ha fri sikt till parkeringsplatsen. Nya informationsskyltar samt spårmarkering i kombination med nytt belyst friluftsgym ska bidra till att fler människor vill vistas i närområdet. Hellasgårdens 5 km-spår har preparerats med nytt underlag för att jämna till stora håll och minska skaderisken.

Förutsättningarna för vardagsmotion kan förbättras

Förvaltningen menar att det skulle kunna skapas goda förutsättningar för att förbättra vardagsmotionerandet genom att i vissa parker, intill parkvägar, även anlägga en enklare motionsslinga. Motionsslingor bör även kunna iordningställas utmed strandpromenader. Motionsslingorna kan även kompletteras med s.k. friluftsgym.

Säkrare hallar

Nämnden antog i december 2007 förvaltningens förslag till ansökan och utbyggnad av kameraövervakning vid bassänger, gym, kassor, entréer och vissa passager i anläggningarna. Förslaget antogs utifrån grunden att den personliga integriteten ska värnas. Förvaltningen har under året arbetat fram och provat olika tekniska lösningar för att göra klädska och värdeförvaringsskåp säkrare. Även skalskydd har förbättrats och både internkommunikation och överfallslarm i kassorna har prioriterats under året.

Energieffektiva anläggningar

Energiförbrukning

Den totala energiförbrukningen ökar med ökat antal anläggningar, bättre komfort och fler nyttjandetimmar.

De viktigaste energibesparande aktiviteterna som genomfördes 2007 var att ta fram energitutredningar och omsätta föreslagna åtgärder i underhålls- och investeringsplaner. För följande anläggningar finns utredningar gjorda: Åkeshovs sim- och idrottshall, Stora Mossens IP, Högdalens sim- och idrottshall, Farsta sim- och idrottshall samt Brännkyrkahallen, Sättra IP och Västertorps sim- och idrottshall. I Åkeshov har konvertering av gas till fjärrvärme m.m. genomförts och för Farsta sim- och idrottshall pågår projektering.

En solcellsanläggning har installerats på Åkeshov sim- och idrottshall och en förstudie avseende solceller på Eriksdalsbadet har tagits fram. Nälstabadet, utomhusbad, har projekterats för uppvärmning med solfångare vilket färdigställs 2008.

För att minska kylkompressorernas elförbrukning och minska den reaktiva spänningen har ny teknik prövats på Spånga IP. Utvärderingen av effekten är inte slutförd.

I 2007 års underhållsprogram för idrottsanläggningarna bedöms ca 1,5 procent av kostnaden för genomförda åtgärder direkt kunna relateras till energieffektiviseringar.

Energiplanering

Det systematiska energiarbetet vid idrottsnämndens anläggningar har varit att identifiera energiåtgärder och att påbörja arbetet med att upphandla energideklarationer. Ett första steg i planeringen är den sammanställning av effektiviseringsmöjligheter i fastigheterna som gjordes i samband med förvaltningsuppdraget för energi. Den visade att det i befintliga fastigheter är möjligt att spara minst 10 procent förutsatt att investeringar på 200 mnkr kan göras.

Under hösten har förvaltningen förberett underlag för energideklarationerna och utfört provdeklarationer på tre typanläggningar. En förstudie avseende s.k. energitjänster har utförts på tre anläggningar för att bedöma förvaltningens intresse för liknande tjänster.

Idrottsförvaltningen deltar aktivt i Energicentrum's arbete med att både ge och ta information i energiarbetet, bl.a. är fastighetschefen med i styrelsen för Energicentrum, en servicefunktion inom staden. I samarbete med Energimyndigheten deltar förvaltningen i att ta fram nationella indikatorer för idrottsanläggningar.

Klottersanering

Förvaltningens anläggningar är i olika omfattning drabbade av klotter. Inomhussidan är mer förskonad än utomhussidan. Vissa anläggningar, som exempelvis Zinkensdamms IP är mer drabbade än andra, men få anläggningar uppfattar klotter som något stort problem. I stort uppfylls målet om sanering inom 24 timmar, även om exempelvis vädermässiga förutsättningar kan lägga hinder i vägen. Förvaltningen har fem upphandlade entreprenörer som arbetar med sanering av klotter. Därutöver har förvaltningen en anställd målare som utför saneringsarbete. Framförallt för utomhussidan har förvaltningen ett samarbete med föreningslivet i fråga om att motverka och sanera klotter.

Miljöfrågor

Miljöbilar

I dag utgör miljöbilarna 42 procent av förvaltningens totala bilinnehav (31 st). Förvaltningens mål är att samtliga bilar ska vara miljöbilar vid 2008 års utgång.

Egenkontroll

Arbetet med egenkontroll har fortsatt under 2007 och förvaltningens uppfattning är att egenkontrollen bidrar till energieffektiviseringen i vatten- och istillverkningsprocessen, men framförallt är det ett verktyg för miljö-, hälso- och säkerhetsarbetet i anläggningarna.

Egenkontrollprogram finns nu för varje bad och ett generellt program för kylanläggningarna. Under året har underlag för egenkontroll tagits fram bl.a. flödesscheman, riskutredningar, inventeringar av maskinrum, märkning m.m. Dessutom har anordnats städutbildning för att förbättra badvattenkvaliteten. En städanvisning finns framtagen som ett led i egenkontrollen i syfte att förbättra badens städrutiner.

Datoriseringen av driftjournaler med programvaran SULIS, kompletterat med handdatorer, har fortsatt om än med vissa inkörningsproblem. I driften av badvattenprocessen på Eriksdalsbadet har också prövats ett dataprogram, ODEN, en digitaliserad drift- och skötselinstruktion.

Miljöanpassat byggande

Program för miljöanpassat byggande har prövats i ett antal projekt under 2007 som vägledning i planering och projektering vid byggnation. Relevanta punkter i programmet har utgjort anvisningar vid nybyggnation. Programmet är från 2005 och ska revideras, en plan för detta samt utbildning i byggekologi finns framtaget. Exempel på hur miljöfrågorna har beaktats i programskedet är då förvaltningen, vid anläggandet av konstgräsfotbollsplaner, har angett att användandet av återvunnet bil- och traktorgummi som gummigranulat (infill) bör undvikas och successivt fasas ut. Förvaltningen förordar nytillverkat EPDM-gummi eller TPE-plaster. Förvaltningen anger vidare att koppar och PVC-plaster om möjligt ska undvikas i vattenledningar.

För att i ett planeringsskede kunna räkna med att ansluta till fjärrvärme har en fördjupad kontakt tagits med fjärrvärmeleverantören. Denne har försetts med underlag för förvaltningens energibehov, pannanläggningar, planerade tillbyggnader och nya anläggningar.

Ekonomisk hushållning och sänkt skatt

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet är

- Minst hälften av nyinvesteringar i anläggningar ska satsas på flickors och kvinnors idrottande
- Planerad verksamhet ska rymmas inom given ram och prioritering
- Nämnderna ska genom effektiviseringar frigöra resurser för kärnverksamheten
- Nämnderna ska fokusera på sina kärnuppgifter, nämnder som är föremål för omorganisation ska redovisa genomförda förändringar
- Nämnderna ska tillämpa ILS, den interna verksamhetskontrollen ska förstärkas
- Staden ska vara en modern och attraktiv arbetsgivare
- Nämnderna använder IT som redskap för verksamhetsutveckling och medborgarservice
- Nämndernas arbete med risk- och krishantering inom ramen för ordinarie planering och uppföljning, en särskild prioritering är att följa upp målen för informationssäkerhetsarbetet

Idrottsnämnden ska

- Utreda hur investeringskostnaderna för nya idrottshallar och andra anläggningar kan hållas nere

Utfall jämfört med budget

Idrottsnämnden redovisar följande utfall och avvikelse 2007 per verksamhetsområde:

<i>Netto exkl. kapitalkostnader, mnkr</i>	VP 2007	Utfall 2007	Avvikelse 2007	<i>Avvikelse 2006</i>
Nämnd, förvaltningsledning och administrativ avdelning m.m.	52,6	51,5	1,1	2,3
Föreningsstöd m.m.	60,0	59,3	0,7	-0,6
Planeringsavdelningen	13,6	16,0	-2,4	0,6
Driftavdelningen idrott inne	64,0	62,9	1,1	16,1
Driftavdelningen idrott ute	68,8	67,0	1,8	3,8
Fastighetsavdelningen	27,3	27,6	-0,3	0,3
Fastighetsunderhåll	54,2	55,6	-1,4	-6,3
Ofördelade anslag	4,9	0,0	4,9	10,4
Summa	345,4	339,9	5,5	26,6

I bokslutet för 2007 har intäkter och kostnader överstigande 10 tkr periodiserats. Förvaltningen redovisar ett nettoöverskott för driften 2007 om 5,5 mnkr exklusive kapitalkostnader. Efter resultatdispositioner uppgår nettoöverskottet till 3,9 mnkr eftersom intraprenaden, utomhusidrotten i västerort, redovisar ett nettoöverskott om 1,6 mnkr. Överskottet beror främst på lägre kostnader än beräknat för energi och att några IT-projekt blivit försenade. Överskottet på intäktssidan beror främst på högre intäkter jämfört med budget för intraprenaden och planhyror för skolgymnastiksalar samt på en gynnsam intäktsutveckling totalt sett under året.

Överskottet inom nämnd, förvaltningsledning och administration om 1,1 mnkr beror främst på förseningar inom pågående IT-projekt. Detta avser främst Fasit (fastighetsdatabas och digital dokumenthantering) och utveckling av beslutsstöd från Booking och entrésystemet. På grund av förseningarna har vissa kostnader som beräknats uppstå 2007 förskjutits till kommande år. Även personalkostnaderna var lägre än budgeterat beroende på vakanser och avtalspensioner.

För föreningsstöd m.m. redovisas ett nettoöverskott om 0,7 mnkr främst beroende på ökade intäkter för planhyror för skolgymnastiksalar. Detta beror dels på taxehöjningen 2007 samt på fler betalande föreningar än tidigare bland annat till följd av en allt effektivare internetbokning där lediga tider synliggörs tydligare.

Underskottet om 2,4 mnkr för planeringsavdelningen var planerat och finansieras med överskottet för ofördelade anslag. Underskottet beror främst på inköp av idrottsutrustning och inventarier till verksamheten.

Inomhusanläggningarna redovisar ett överskott om 1,1 mnkr främst beroende på lägre energikostnader än budget. Ambulerande tillsyn/hallar uppvisar ett överskott som till viss del beror på osäkerhet gällande driftkostnaderna för de idrottshallar som idrottsförvaltningen förvärvade under 2007 från SISAB. Driftområde Västerort uppvisar ett stort överskott främst beroende på lägre kostnader än budgeterat samt på en positivare intäktsutveckling än beräknat i slutet av året. För innerstaden, främst Eriksdalsbadet, blev däremot intäk-

terna i slutet av året lägre än prognostiserat under hösten. Detta förklarar till stor del innerstadens underskott då den något högre höstprognosen låg till grund för den budgetjustering som gjordes i samband med tertialrapport 2.

Utomhusanläggningarnas överskott uppgår till 1,8 mnkr och beror främst på högre intäkter än beräknat för intraprenaden i västerort avseende planhyror för för- och eftersäsong. Även för gemensamma kostnader och driftområde söderort redovisas små överskott. Innerstaden uppvisar däremot ett underskott till följd av högre kostnader än beräknat för vissa evenemang under året. De har även haft hög sjukfrånvaro vilket orsakat höga kostnader för vikarier.

Fastighetsavdelningens underskott beror på högre kostnader för maskinistentreprenaden (Dalkia), på grund av en indexuppräknings enligt avtalet som inte beaktades i budgeten.

En specifikation av driftbudgetavräkningen exkl. kapitalkostnader redovisas i bilaga 1.

Utfall jämfört med prognoser under året

I nedanstående tabell redovisas prognoser för kostnader, intäkter och nettoavvikelser, exklusive kapitalkostnader, samt investeringsnetto enligt nämndens tertialrapporter och årsresultat.

<i>Mnkr</i>	<i>T1</i>	<i>T2</i>	<i>Bokslut</i>
<i>Driftbudget</i>			
Kostnader	566,0	573,4	570,8
Intäkter	222,3	227,3	230,9
Nettokostnad	343,7	346,1	339,9
Nettoavvikelse	1,4	-0,7	5,5
<i>Investeringar</i>			
Utgifter	408,8	421,1	418,4
Inkomster	17,8	20,0	15,0
Nettoutgifter	391,0	401,1	403,4
Nettoavvikelse	-75,1	-85,6	-2,3

Intäkterna jämfört med budget har fortsatt öka under året trots att omslutningsförändringar gjordes både i samband med tertialrapport 1 och 2, om sammanlagt 11,8 mnkr. Den främsta anledningen till ökningen av intäkter mellan tertialrapport 1 och 2 är att besöken i sim- och idrottshallarna fortsatt öka jämfört med tidigare år. Det är svårt att i förväg exakt uppskatta hur stor besöksökningen blir och därmed har försiktighet präglat prognoserna under året. Entréintäkterna har ökat med mer än taxehöjningen 2007, trots Husbybadets stängning och det dåliga sommarvädrets inverkan på bassängbadens besök och intäkter. Detta trots att nämndens mål, att besöken i sim- och idrottshallarna skulle vara på samma nivå som 2006, inte uppfyllts på grund av att Husbybadet delvis varit stängt 2007. Dessutom ökade intraprenadens planhyror för för- och eftersäsong mer än beräknat i tertialrapport 2.

Kostnaderna blev mindre än beräknat i tertialrapport 2, vilket till största delen beror på lägre energikostnader än beräknat samt på att kostnaderna för vissa IT-projekt skjutits framåt till följd av förseningar inom projekten.

För investeringar har prognoserna under året bara avvikit marginellt jämfört med det slutliga utfallet. I samband med tertialrapport 2 tillfördes nämnden en utökning av budgeten med 85,6 mnkr avseende förvärvet av skolidrottshallarna, vilket förklarar förändringen av nettoavvikelsen mellan tertialrapporterna och bokslutet.

Kostnads- och intäktsutveckling

	Bokslut 2004	Bokslut 2005	Bokslut 2006	Bokslut 2007
Personal	179,1	184,1	193,9	201,1
El/va/värme	55,1	63,2	65,2	75,2
Hyror	49,7	52,9	53,5	50,2
Föreningsstöd	48,2	57,0	58,2	57,9
Underhåll	54,6	47,2	51,9	55,7
Övrigt	111,3	110,9	125,8	130,7
Kapitalkostnader	109,4	122,8	141,4	171,8
Summa kostnader	607,4	638,1	689,9	742,6
Entréer	87,4	87,7	114,2	127,2
Planhyror	30,5	30,4	32,8	44,6
Hyror	36,2	38,9	40,4	30,7
Övrigt	42,8	31,5	43,7	28,4
Summa intäkter	196,9	188,5	231,1	230,9
Netto	410,5	449,6	458,8	511,7

Redovisningen avser driftskostnader inkl. kapitalkostnader.

Då projekt som finansierades av kompetensfonden 2006 exkluderas är egentligen ökningen av förvaltningens personalkostnader 9,3 mnkr. Löneöversynen för 2007 står för ungefär 4,2 mnkr av ökningen. Förvaltningen har totalt sett ungefär lika många tillsvidareanställda som 2006. Antal tillsvidareanställda har ökat hos hallar/ambulerande tillsyn samtidigt som de minskat hos utomhusanläggningarna. Totalt sett har däremot de timanställdas arbetade timmar ökat jämfört med 2006 och detta har bidragit till att personalkostnaderna ökat. Ökningen av energikostnader och övriga kostnader samt minskningen av hyreskostnader beror till största delen på köpet av skolidrottshallar/gymnastiksalor från SISAB under 2007.

Ökningen av intäkter beror främst på ökade entréer för inomhusanläggningarna. Den största ökningen jämfört med 2006 skedde i söderort. Ökningen av planhyror och minskningen av hyresintäkter beror främst på den ändrade ersättningsmodellen för skolans nyttjande i nämndens idrottshallar. Övriga intäkter har minskat jämfört med 2006 till följd av att kompetensfondens finansiering av olika projekt upphört 2007.

Nämndens kapitalkostnader har ökat väsentligt under senare år på grund av ökad investeringsvolym.

Analys av balansräkningen

Balansräkning

(Tkr)	2006	2007
1 Tillgångar	1 681 000	2 003 076
<i>Anläggningstillgångar</i>	<i>1 640 756</i>	<i>1 972 034</i>
11 Mark, byggnader och tekniska anläggningar	1 610 129	1 938 268
12 Maskiner och inventarier	30 627	33 766
<i>Omsättningstillgångar</i>	<i>40 244</i>	<i>31 041</i>
15 Kundfordringar	22 864	19 695
16 Diverse kortfristiga fordringar	54	37
17 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	17 076	11 059
19 Kassa och Bank	250	250
2 Skulder och Eget kapital	1 681 000	2 003 076
<i>Eget kapital</i>	<i>1 595 237</i>	<i>1 866 922</i>
20 Eget kapital	1 595 237	1 866 922
<i>Kortfristiga skulder</i>	<i>85 763</i>	<i>136 153</i>
25 Leverantörsskulder	64 789	103 772
29 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	20 994	32 381

Kommentarer till balansräkningen:

- 11 Investeringar har under året genomförts med 418,4 mnkr. De största investeringsutgifterna avser förvärv av elva skolidrottshallar, Skärholmens sim- och idrottshall samt Beckomberga sim- och idrottshall. Totalt uppgår förvärven till 139,8 mnkr. Större projekt därutöver är bl.a. Af Chapman, Grimsta IP, Stora Essingens IP, Skarpnäcksfältet, upprustning skolidrottshallar och Grimsta ridanläggning. Avskrivningarna uppgår till 88,5 mnkr. Kapitalinkomsterna uppgår till 15,0 mnkr och avser exploateringsersättningar från exploateringskontoret och trafikkontoret.
- 15 Kundfordringarna har minskat med 3,2 mnkr och uppgår till 19,7 mnkr. De stadsinterna fordringarna uppgår till 13,4 mnkr, en minskning med 1,7 mnkr. De största posterna är fordran på trafikkontoret om 7,6 mnkr avseende tillgänglighetsinvesteringar samt fordran på exploateringskontoret om 3,7 mnkr. Fordringar avseende planhyror uppgår till 4,2 mnkr, en ökning med 1,6 mnkr, och övriga fordringar har minskat med 2,5 mnkr.
- 17 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter har minskat med 6,0 mnkr och uppgår till 11,0 mnkr, varav kostnader utgör 9,1 mnkr, en ökning med 2,0 mnkr, och avser främst hyror för första kvartalet 2008. Upplupna intäkter uppgår till 1,9 mnkr, en minskning med 8,0 mnkr, vilket förklaras av att kompetensfonden upphört. Övriga interimsfordringar är dagskassor från baden som har kommit in i januari.
- 20 Eget kapital har ökat med 272,0 mnkr. Resultatfonden har ökat med 1,6 mnkr och uppgår till 3,4 mnkr.
- 25 Leverantörsskulder har ökat med 39,0 mnkr. Ökningen beror på att inkomna fakturor i december ökat med ca 30 procent avseende bl.a. investeringsutgifter.
- 29 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter har ökat med 11,4 mnkr och uppgår till 32,4 mnkr, varav kostnaderna 22,5 mnkr, en ökning med 9,2 mnkr, avser periodiserade invester-

ingsutgifter för af Chapman 3,4 mnkr och energikostnader 5,8 mnkr. Upplupna intäkter uppgår till 9,8 mnkr, en ökning med 2,3 mnkr, främst förklarat av ökade sim- och aktivitetsintäkter.

Bokslut för idrottsnämnden bifogas verksamhetsberättelsen som bilaga 10.

Avskrivningar av fordringar

Förvaltningen har avskrivit fordringar till ett belopp om 250 241 kr där ytterligare indrivningsåtgärder inte är möjliga. Fordringarna avser främst bokningsskulder där det inte gått att driva inkasso. Fordringarna har tidigare år avförts från bokföringen och belastar inte årets resultat.

Projektmedel m.m.

Projekt inom Miljömiljarden

Fiskevård

Inom fiskevården har arbetet inom de tidigare beviljade projekten inom ramen för Miljömiljarden fortsatt under 2007. Följande projekt har beviljats:

1. Biotopvård i Åvaån/Södertörns havsöringsåar, slutredovisat 2006.
2. Fiskväg, omlöp, faunapassage i Igelbäcken, pågår.
3. Fiskväg och biotopvård i Bällstaån, pågår.
4. Anläggande av groddammar vid några av stadens sjöar, slutredovisat 2007. Totalt har elva mindre groddammar anlagts vid Laduviken, Drevviken, Magelungen, Ältasjön, Långsjön, Judarn, Räcksta sjö, Kyrksjölöten och Kanaan. Två större salamanderdammar anlades i dels Judarnreservatet, dels Nackareservatet.

Energiutredningar

Projektets syfte var att ta fram ett program, ett underlag för investeringar och planering av energiförsörjningen, för ett antal idrottsanläggningar. Följande anläggningar har kartlagts under 2006/2007: Åkeshovs sim- och idrottshall, Stora Mossens IP, Högdalens sim- och idrottshall, Farsta sim- och idrottshall samt Brännkyrkahallen, Sättra IP och Västertorps sim- och idrottshall. Projektet har avslutats och i planeringen har hänsyn tagits till de effektiviseringsförslag som tagits fram.

EU-projekt

Da Vinci projektet

Förvaltningen deltog i projektet Sport Coordinator, som är ett pilotprojekt inom EU-programmet för yrkesutbildning, Leonardo Da Vinci. Övriga länder som deltagit i projektet är Finland, Grekland, Italien och Cypern. Ansvarig anordnare för utbildningen i Sverige har Bosöns Idrottsfolkhögskola varit. Förvaltningen har deltagit som sakkunnig vad avser innehållet i utbildningen tillsammans med övriga partners. Projektet har genomfört fem konferenser i vardera medverkande partnerland. Förvaltningen har haft sex medarbetare som har genomgått utbildningen.

IT-utveckling

Entry – kassa- och entrésystem med aktivitetsbokning

Under 2007 har ett nytt kassa- och entrésystem införts på samtliga simhallar. Upphandling av systemet genomfördes under 2006, nämnden beslutade att anta leverantören Entry Systems AB i augusti och genomförandet påbörjades under hösten 2006. Den preliminära tidplanen som innebar att samtliga simhallar skulle införa systemet under våren och sommaren 2007 fick av olika skäl skjutas upp. Det första badet togs i drift under maj månad, och genomförandet fortsatte under sommaren. I augusti hade åtta av förvaltningens 14 simhallar börjat använda systemet, genomförandet fortsatte successivt under hösten, och i mitten av december infördes systemet på de sista två anläggningarna, Eriksdalsbadet och Forsgrénsska badet. Genomförandet har medfört stor arbetsbelastning både för simhallarnas personal och inom administrationen, och omfattande utbildningar har genomförts av all kassapersonal. Införandet har inte varit helt problemfritt, och funktionerna för sim- och aktivitetsbokning kommer att implementeras först under 2008.

Interbook

Interbook är samlingsnamnet för idrottsförvaltningens internetbaserade bokningssystem. Den fortsatta satsningen på 24-timmarskonceptet Interbook möjliggör för föreningsliv och allmänhet att på ett enklare sätt få tillgång till information om bland annat bokade tider och lediga strötider. Alla lediga tider i idrottsförvaltningens anläggningar finns efter fördelning tillgängliga för dem som önskar mer träningstider. Genom att brukarna nu enkelt kan avboka de tider som inte kan nyttjas möjliggörs det samtidigt för andra föreningar att boka upp dessa tider. Effekten blir ett ökat och mer effektivt nyttjande av anläggningarna vilket även visat sig genom tillgänglig statistik. För 14:e året i rad har antalet bokningar ökat, mycket tack vare möjligheten till ett mer effektivt nyttjande.

Idrottsförvaltningen svarar för stadens allmänna båtplatser. För närvarande finns åtta hamnar med totalt 305 platser. Då efterfrågan på allmän båtplats vida överstiger tillgången tillämpas ett kösystem. Sedan några år är köhanteringen automatiserad via förvaltningens webbtjänst InterBook båt. För att ytterligare förenkla och förtydliga hanteringen har programmet utvecklats och ingår numera i förvaltningens 24-timmarskoncept. Köprogrammet är även helt integrerat med förvaltningens bokningssystem Booking, vilket innebär att när det blir en ledig plats så erbjuds platsen till den som står först i kön. Accepteras platsen så bokas den automatiskt.

Fasit

FASIT-projektet, fastighetsdatabas och digital dokumenthantering, pågår kontinuerligt med platsinventeringar, intervjuer och registreringar av dokument och ritningar. Av cirka 200 fastigheter har 30 stycken lagts in i fastighetsdatabasen och högst prioritet är de stora och mer komplicerade anläggningarna. Förvaltningen har ca 500 avtal av vilka omkring 40 procent har granskats och lagts in i databasen. Arbetet fortsätter under 2008.

Sulis

En mindre del i arbetet med badens egenkontrollprogram har varit att digitalisera driftjournalerna med hjälp av programvaran SULIS och handdatorer. Syftet är att förbättra kommunikationen med och erfarenhetsåterföringen till förvaltningen från driftentreprenören. Detta arbete har fortsatt, om än med vissa inkörningsproblem.

Resultatenheter

Intraprenadens resultat

Sedan den 1 januari 2002 drivs utomhusanläggningarna i västerort i form av en intraprenad efter konkurrensupphandling 2001. Enligt stadens regler för ekonomisk förvaltning ska intraprenader överföra nettoresultatet till nästkommande år. Intraprenaden har fått ett budgettillägg 2007 eftersom de haft extra kostnader under året till följd av Brommapojkarnas spel i fotbollsallsvenskan. Intraprenaden redovisar ett underskott för kostnaderna och överskott för intäkterna. Nettoöverskottet uppgår till 1,6 mnkr för 2007. Intraprenadens ackumulerade överskott uppgår nu till 3,4 mnkr.

Investeringar

Nämndens investeringsbudget 2007 uppgick till totalt 401,1 mnkr, inklusive ombudgeterade anslag från 2006 om 46,3 mnkr samt tilläggsanslag om sammanlagt 87,7 mnkr som tillfördes nämndens budget under året. Nämndens nettoinvesteringar uppgår enligt bokslutet till totalt 403,4 mnkr, vilket medför ett nettounderskott om 2,3 mnkr jämfört med budget.

Nämndens investeringsutfall kan sammanfattas per anslag enligt följande:

	Budget	Utfall	Avvikelse
mnkr			
Utgifter			
Reinvesteringar enligt plan	42,2	63,7	- 21,5
Idrottsanläggningar m.m.	2,3	15,2	- 12,9
<i>Varav förvärv Beckomberga sim- och idrottshall</i>	0	13,0	- 13,0
Konstgräsplaner	30,0	9,3	+ 20,7
Exploateringsprojekt	61,6	71,1	- 9,5
Tillgänglighetsåtgärder	0	7,7	- 7,7
Projekt med särskilda anslag	265,0	251,3	+13,7
<i>Varav:</i>			
<i>Af Chapman</i>	65,1	69,1	- 4,0
<i>Förvärv skolidrottshallar</i>	85,6	112,7	- 27,1
<i>Förvärv Skärholmens sim- och idrottshall</i>	0	14,1	- 14,1
<i>Stadion</i>	20,0	0	+ 20,0
<i>Skanstullshallen</i>	14,9	2,1	+ 12,8
<i>Sätra ridanläggning</i>	12,0	0	+ 12,0
<i>Grimsta ridanläggning</i>	20,0	10,4	+ 9,6
<i>Övriga projekt</i>	47,4	42,8	+ 4,6
Summa	401,1	418,4	-17,3

	Budget	Utfall	Avvikelse
Inkomster			
Exploateringsprojekt	0	4,4	+ 4,4
Tillgänglighetsåtgärder	0	7,6	+ 7,6
Projekt med särskilda anslag	0	1,0	+ 1,0
Summa	0	15,0	+ 15,0
Investeringsnetto	401,1	403,4	- 2,3

Efter beslut i kommunfullmäktige i april förvärvade idrottsnämnden elva skolidrottshallar från SISAB till en utgift om 112,7 mnkr. I juni fattade kommunfullmäktige även beslut om förvärv av Skärholmens sim- och idrottshall från Centrum Kompaniet i Stockholm AB till en utgift om 14,1 mnkr, och förvärvet genomfördes i december. Efter beslut under 2006 förvärvades även Beckomberga sim- och idrottshall vid årsskiftet 2006/2007 i samband med en större markaffär mellan staden och Locum. Utgiften för förvärvet uppgick till 13,0 mnkr. Med hänsyn taget till beräknat överskott inom övriga investeringar tillfördes nämnden ett tilläggsanslag om 85,6 mnkr i samband med tertialrapport 2 för förvärven.

Utöver förvärven uppgick nämndens övriga investeringar till totalt 278,6 mnkr, varav 15,0 mnkr täcks genom inkomster. Förskjutningar bl.a. inom projekten Skanstullshallen, Sättra ridanläggning, Stadion och konstgräsanslaget beräknades tidigt under året medföra överskott jämfört med budget, och ökade kostnader för upprustning av Grimsta IP kunde finansieras genom omdisponering från andra projekt enligt särskilt beslut i nämnden under våren. Övriga projekt har i hög grad kunnat genomföras enligt planeringen och uppkomna fördyringar och tillkommande utgifter har kunnat täckas inom ram.

Nämnden har utöver budgeten även genomfört projekt på uppdrag från trafikinämnden och exploateringsnämnden om totalt 11,4 mnkr, vilket täcks genom motsvarande inkomster. För projekt inom Handslaget som delvis utfördes under 2006 har nämnden erhållit bidrag om totalt 1,6 mnkr. Därutöver har nämnden fått statsbidrag för solcellsanläggningen på Åke-shovs sim- och idrottshall med 2,0 mnkr.

Under 2007 har nämndens investeringsverksamhet varit omfattande och en stor mängd projekt har pågått. Det enskilt största projektet utöver förvärven har under året varit upprustningen av fullriggaren Af Chapman. En genomgripande upprustning av skeppet har genomförts, och bl.a. har tillkommande arbeten med skrovet medfört att tidpunkten för återbogsring till kaj har förskjutits till mars 2008.

En omfattande upprustning och modernisering av Grimsta IP, för att möjliggöra för Brommapojkarnas allsvenska fotbollsspel på anläggningen, påbörjades under våren och slutfördes under hösten. Upprustningen omfattade bl.a. breddning av gräsplanen, ny planbelysning, läktartak med hytter och kameraplattformar, ny byggnad med toaletter, telerum och huvudcentral för idrottsplatsen, studioplattform, nya stolar på huvudläktaren, asfaltering, ledningsdragning och teknisk utrustning.

Under året färdigställdes sammanlagt sex konstgräsplaner, dels inom det tidigare konstgräsanslaget och dels genom exploateringsmedel. Stora Essingens IP, Västboda BP, Hägerstensåsens BP (två planer), Knutby BP samt Skarpnäcks sportfält färdigställdes under hösten. Till detta kommer genomförandet av konstgräsplanen på Mälarhöjdens IP som påbörjades under hösten och kommer att slutföras under våren 2008.

Inom ridanläggningarna har upprustning enligt den tidigare fastställda planeringen fortsatt under året. På Farsta ridanläggning har en ny uteridbana iordningsställts, den omfattande upprustningen av klubblokaler, stall, rasthagar och parkering på Åkeshovs ridanläggning har slutförts och byggnation att ett nytt litet ridhus på Grimsta ridanläggning har påbörjats.

I budget för 2007 fick nämnden sammanlagt 70 mnkr fördelat på tre år för upprustning av de elva skolidrottshallar som förvärvades från SISAB under våren. I september fastställde nämnden genomförandebeslut för en första etapp omfattande cirka 30 mnkr som påbörjats under året. Till stor del avser den första etappen nyanskaffning av idrottsinventareier, byte av fast idrottsutrustning, larm-, el- och passageinstallationer, ombyggnation av entréer samt upprustning av sportgolv och personalutrymmen. Upprustningen av anläggningarna fortsätter under 2008 och ett nytt genomförandebeslut för kommande etapper kommer att tas under våren.

Övriga projekt som har färdigställts under året är överbyggnad av ishallen på Zinkensdamms IP, installation av fjärrvärme samt ny solcellsanläggning i Åkeshovs sim- och idrottshall, upprustning av vattenrening och ventilation i Husbybadet, träningsytor för friidrott på Östermalms IP, ny omklädnadsbyggnad på Årstagårdens bollplan samt införande av ett nytt kassa- och entrésystem i samtliga simhallar.

Tillgänglighetsanpassningen av förvaltningens anläggningar har fortsatt. Under året har huvudsakligen åtgärder genomförts i Beckomberga sim- och idrottshall samt anpassning av ny ramp och plattformshiss till Af Chapman.

Inom investeringarna ingår även flera mindre projekt, anskaffning av inventarier och maskiner samt restutgifter för projekt som färdigställdes sent under 2006. Dessutom ingår även projekteringsutgifter för kommande projekt som Skanstullshallen, Smedshagshallen, Skarpnäcks sim- och idrottshall, Nälstabadet, nytt ridhus vid Åkeshovs ridanläggning, konstgräs på Gröndals BP och Kvarnbacka BP, omklädningsbyggnader på Hagsätra IP, Hammarbyhöjdens IP och Västberga IP m.m.

En specificering av genomförda investeringar med kommentarer per projekt redovisas i bilaga 2.

Värdeöverföring

Värdeöverföring av anläggningstillgångar medför ingen investeringsutgift, utan endast en förändring av nämndens anläggningstillgångar. Under 2006 utfördes tillgänglighetsåtgärder i idrottsanläggningarna som finansierades inom trafiknämndens budget för sammanlagt 5,7 mnkr, inom projekt som avslutades 2006, och motsvarande värdeöverföring har gjorts den 1 juli 2007.

Under 2005 och 2006 genomfördes ett flertal exploateringsprojekt på idrottsanläggningar som finansierades inom exploateringsnämndens budget; Farsta IP, Hässelängens BP, Maltesholmsskolans BP, Grimsta BP och Grimstafältet. En värdeöverföring motsvarande det samlade bokförda värdet om 13,7 mnkr gjordes den 1 januari 2007.

Den 1 januari 2007 överfördes ansvaret för byggnader på strandbaden, samt ytterligare ett antal byggnader som inte var idrottsanläggningar, till fastighetsnämnden. Det bokförda värdet för dessa anläggningar uppgick till 3,1 mnkr och har överförts till fastighetsnämnden.

Kapitalkostnader

Nämndens kostnader för avskrivningar och intern ränta har ökat väsentligt under senare år på grund av den ökade investeringsvolymen. Under 2007 uppgick kapitalkostnaderna till totalt 171,8 mnkr, varav 88,5 mnkr för avskrivningar och 83,3 mnkr för intern ränta, vilket innebär ett sammanlagt överskott om 5,1 mnkr jämfört med budget. Förvärvet av skolidrottshallarna den 1 mars medförde ett underskott om 3,0 mnkr jämfört med den budget som tillfördes 2007, men den ökade kostnaden har kunnat inrymmas genom förskjutningar bl.a. inom projekten Af Chapman och Grimsta ridanläggning samt ett flertal andra projekt jämfört med de beräkningar som låg till grund för budgeten.

Övriga redovisningar

Medarbetarna

Vid årsskiftet hade förvaltningen 430 tillsvidareanställda med månadslön, samt ca 800 timavlönade. Förvaltningen hade vid samma tidpunkt 48 personer med tidsbegränsad anställning. Av de tillsvidareanställda är 151 kvinnor och 279 män. Medelåldern för kvinnorna är 40 år (41 år 2006) och för männen 46 år (48 år 2006). Medelåldern i förvaltningen är 44 år (45 år 2006). Personalbokslut redovisas i bilaga 7.

Kompetensförsörjning på kort och lång sikt

I förvaltningen finns 63 anställda födda på 1940-talet, vilket innebär att många av förvaltningens medarbetare kommer att avgå med ålderspension under den kommande tioårsperioden. Möjligheterna att rekrytera nya medarbetare är i dagsläget goda. Förvaltningen har under året påbörjat 29 rekryteringsprocesser via annonsering i Jobb i Stan och arbetsförmedlingen. Då behovet vid ett antal tillfällen ändrats eller tillgodosetts internt har rekryteringsprocessen inte alltid lett till en ny anställning. Som en viktig del i rekryteringen har förvaltningen under 2007 planerat för ett introduktionsprogram för nyanställda.

Fr.o.m. 2007 har traineeprojektet permanentats och ingår i fortsättningen som en del i den ordinarie verksamheten vid driftavdelningen idrott ute. Två ungdomar har under 2007 fått traineeplats under tio månader.

Diskrimineringsärenden

Förvaltningen har vid ett tillfälle blivit anmäld för etnisk diskriminering i samband med rekrytering. Tvisten avslutades i oenighet.

LISA självservice – webb-baserat lönesystem

Under 2007 har LISA självservice slutligen införts vid samtliga arbetsplatser. Fr.o.m. 2007 köper förvaltningen löneadministration för timavlönade och pensionshandläggning av trafikkontoret.

Översyn av bemanningen

Med anledning av den nya arbetstidslagen har en anpassning skett av arbetstidsscheman vid utomhusanläggningarna. Mot bakgrund av ett väsentligt ökat antal timanställda angav förvaltningen i verksamhetsplanen för 2007 att en översyn av bemanningen och kartläggning

av behov av förändringar skulle göras. Någon sådan översyn har emellertid ännu inte genomförts.

Omstrukturering

Utvecklingsgruppen, en personalpool som överförts från f.d. MFO, har även 2007 tillhört idrottsförvaltningen. Gruppen består av tre personer. Arbetet med att hitta individuella lösningar fortsätter under 2008. I förvaltningen i övrigt finns ingen övertalighet

Arbetsmiljö

Under 2007 genomfördes för femte gången den psykosociala enkäten ”Spårhunden”, med en svarsfrekvens på 88 procent. Undersökningen ligger till grund för förvaltningens arbete med förändringar och förbättringar inom den psykosociala arbetsmiljön.

Förbättra medarbetarnas hälsa

Medarbetarna har genom sitt tjänstekort möjlighet till fri entré till idrottsnämndens simanläggningar för att simma, gå på gruppträning eller gym. Medarbetarna erbjuds även möjlighet att delta i förvaltningens idrottsklubbs utbud av aktiviteter.

Idrottsförvaltningen rediplomerades som hälsoförvaltning under 2007 och den 25 oktober överlämnades diplomaten. Detta skedde i samband med en hälsolunch för samtliga chefer och hälsoombud. Rediplomeringen gäller i två år och innebär att tydliggöra organisation, strategi och ansvar för personalansvarig chef och medarbetare för det långsiktiga hälsoarbetet på olika nivåer i förvaltningen. Den övergripande samordningen ansvarar administrativa avdelningen för. Arbetet fortsätter med en central hälsogrupp och lokala hälsoombud. Hälsogruppen har under året reviderat den strategiska handlingsplanen och aktivitetsplanen. Samtliga enheter har utsett hälsoombud för det lokala hälsoarbetet och skrivit lokala aktivitetsplaner. Enheterna har även lämnat protokoll från arbetsmiljöronder samt handlingsplan för åtgärder i arbetsmiljöarbetet. Planering för en samlad chefsutbildning där även hälsofrågor ingår har påbörjats. Information om det pågående hälsoarbetet har skett genom e-post, intranätet och personaltidningen Bredsidan.

Aktiviteter under 2007:

- Motionskampanj i maj (107 deltagare)
- Trafikkontorets motionskampanj ”Utmaningen” (19 deltagare; 5 enheter)
- Spa-kväll i Farsta sim- och idrottshall (IK 115)
- Aktivitetsdag på Eriksdalsbadet i samarbete med IK 115
- Hälsoenkät – sammanställning av resultatet presenterades på intranätet
- Hälsofrågorna från hälsoenkäten infördes i Spårhunden
- Rediplomeringslunch för alla chefer och hälsoombud
- Två hälsoombudsträffar under hösten

Sjukfrånvaro

Förvaltningens sjukfrånvaro under 2007 var 4,8 procent, inklusive de anställda som överförts från MFO. Detta är en minskning i förhållande till 2006 med 1,4 procentenheter. Antalet sjukskrivna mer än 30 dagar år 2007 uppgick till 39, under 2006 var siffran 38. Förvaltningens tidigare bedömning att långtidssjukskrivningarna i relativt liten omfattning är arbetsrelaterade kvarstår.

När det gäller korttidsfrånvaro, fem tillfällen och mer, ligger genomsnittet på frånvarons längd oförändrat från år 2006 på dryga sex dagar. Däremot redovisas en minskning av anta-

let personer som var korttidssjukfrånvarande, från 28 personer år 2006 till 19 personer 2007.

Verksamheten innebär schemalagd arbetstid med sena kvällar och helger. För att underlätta arbetet har förvaltningen sedan flera år tillämpat ett stort mått av medinflytande vid schemaläggning av arbetstiderna. Personal med kontorsarbetstid har flexitidsavtal.

Förvaltningen har ett nära samarbete med Försäkringskassan där förvaltningen har kontakt med utsedd rehabiliteringssamordnare. Även med företagsläkaren på S:t Erikshälsan finns ett nära samarbete vid rehabilitering. Som en särskild satsning under 2007 har en personalkonsulent arbetat halvtid enbart med rehabiliteringsärenden och bevakat och initierat rehabiliteringsutredningar. Förvaltningen har därmed arbetat med rehabilitering på det sätt som Försäkringskassan och Arbetsmiljöverket kräver och satsningen har även gett resultat i form av minskad sjukfrånvaro.

Uppföljning och utvärdering av jämställdhets- och mångfaldsplanen 2007

De mål som ställdes upp i föregående års jämställdhets- och mångfaldsplan (för perioden 2007 till 2011) avseende andelen kvinnor, tillsvidareanställda och med tidsbegränsade anställningar, i förvaltningen allmänt och på chefspositioner, har på ett tillfredsställande sätt uppnåtts. Förvaltningen arbetar enligt planen med medveten rekrytering och rekrytering och urval sker på ett icke diskriminerande sätt.

Mål för perioden 2007-2011	Resultat per den 31 december 2007
Andelen kvinnor i förvaltningen ska öka från 36 % till 40 %	Andelen kvinnor är 36,8 % (176)
Andelen tillsvidareanställda kvinnliga chefer ska öka från 5,5 % till 25 %.	Andelen kvinnliga chefer är 20,5 % (10)

Jämställdhets - och mångfaldsplanen har under 2007 gått igenom på vissa APT-möten, men inte överallt i organisationen. Förvaltningen arbetar kontinuerligt med att höja kvaliteten på APT-möten och jämställdhetsgruppen kommer att diskutera hur kvaliteten kan säkerställas.

Under 2007 har jämställdhetsgruppen sammanträtt fem gånger. Fokus har legat på kontinuerlig utvärdering av förvaltningens arbete enligt jämställdhets- och mångfaldsplanen. Exempel på arbetsområden har varit:

- Introduktion av nyanställda
- Chefsstöd
- Ung livsstilsrapporten
- Medveten rekrytering
- ”Kunskapsspåret”, för att komma till rätta med förutfattade meningar, attityder och värderingar
- Programgrupper, för att anläggningarna ska vara attraktiva arbetsplatser

Under år 2007 har inga fall av sexuella trakasserier eller trakasserier på grund av kön anmälts.

Lönerna i förvaltningen har under 2007 generellt sett inte visat några större skillnader mellan kvinnor och män. Skulle det förekomma omotiverade skillnader i enstaka fall får lönekartläggningen 2008 visa detta.

Samverkan

Förvaltningen har samverkansavtal med de fackliga organisationerna. Avtalet innebär att arbetsplatsträffar regelbundet hålls på alla arbetsplatser. Avtalet innebär också att medarbetarsamtal och lönesamtal i samband med löneöversyn ska hållas. Samverkan har skett även genom de partsammansatta samverkansgrupperna som finns i förvaltningen. Ett nytt samverkansavtal gemensamt för hela staden håller på att utarbetas av stadsledningskontoret, personalstrategiska avdelningen.

KF nyckeltal

Kommunfullmäktige har fastställt nyckeltal för verksamheterna som ska redovisas och följas upp i samband med tertialrapporter och verksamhetsberättelse. För idrottsnämndens verksamhet ska fem nyckeltal redovisas: nyttjandegrad idrottshallar, drift- respektive underhållskostnader per kvadratmeter aktivitetsyta, nettokostnad per besök i simhallar samt föreningsstöd till barn och ungdomar. Nyckeltalen redovisas i bilaga 4.

Utvärdering av verksamheten

Under perioden 2 mars-18 maj genomfördes en stor kundundersökning i tolv av stadens sim- och idrottshallar. Totalt besvarade drygt 3 200 besökare enkäten. Resultatet har redovisats till drift- och anläggningschefer. Förvaltningen kommer att redovisa resultatet till idrottsnämnden under våren 2008.

Utöver ovan nämnda kundundersökning har förvaltningen genomfört följande kundenkäter:

- Gruppträning (friskvård) i stadens simhallar
- I stadens ridanläggningar
- I fristående idrottshallar (pilotstudie)

Besökarna har fått betygsätta (5 är högsta och 1 lägsta betyg) olika delar av anläggningarnas verksamhet, service och tekniska delar. Generellt får stadens idrottsanläggningar högt betyg för personalens servicevilja och kompetens. Däremot är städbetygen för anläggningarnas toaletter, omklädningsrum och duschutrymme oftast ganska låga. Enligt förvaltningen avspeglar detta bland annat den positiva besöksutvecklingen på bad och sim- och idrottshallar. Förvaltningen kommer att i särskilt ärende till nämnden under våren 2008 redovisa ett förslag till åtgärdsprogram utifrån dessa betyg.

Efter en kundundersökning redovisar förvaltningen resultaten direkt till anläggningens personal och gör en gemensam analys av resultaten.

Under året har fyra rapporter som baseras på studien Ung livsstil publicerats. Studiens syfte är att kunna beskriva och analysera ungdomars livsvillkor i Stockholms stad.

Under året har förvaltningen samarbetat med kommunerna Helsingborg, Haninge, Jönköping och Lidingö. Samarbetet har främst handlat om undersökningen Ung Livsstil. Förvaltningen anser att det är angeläget att bedriva samarbete med andra kommuner och på detta sätt kunna jämföra stadens resultat med andra. Under året har förvaltningen deltagit i två seminarier och en konferens och där presenterat resultat från stadens kundundersökningar och från studien Ung livsstil.

Förvaltningen har ännu inte genomfört studien om vuxnas fritids- och kulturvanor i Stockholms stad, som ska genomföras i samarbete med kulturförvaltningen. Förvaltningen kommer att genomföra en del av studien under 2008 i samarbete med USK.

Intern kontroll

Den interna kontrollen har utgått från internkontrollplanen men har också bl.a. bestått av att utforma instruktioner och policys, genomföra översyner, sammanställa oklarheter efter tidigare organisationsförändringar samt revidera av balanslistor och styrdokument. Återkommande granskningar har gjorts av bl.a. intern representation.

Varje kontroll resulterar i en rapport som i de flesta fall innehåller förslag på åtgärder. Efter faktagranskning behandlas rapporterna i ledningsgruppen som beslutar om åtgärder. Resultat från internkontrollen redovisas i sammandrag i bilaga 8.

Anmälan av delegationsbeslut

En redovisning av upphandlingsbeslut fattade av förvaltningschef och avdelningschefer enligt gällande delegation under 2007 redovisas i bilaga 9.

Kommunfullmäktiges uppdrag

Av kommunfullmäktige under 2007 givna uppdrag

KF 2007-06-11

§ 9

Ett Stockholm i världsklass – Vision 2030 – Strategisk inriktning (utl. 2007:82, skrivelse 9) Dnr 311-4678/2005, 109-4181/2006

1. **Samtliga nämnder** ges i uppdrag att utgå från visionen i sin långsiktiga verksamhetsplanering och vid framtagande av strategiska planer, program och policys.

Stadens strategiska inriktning, Vision 2030, anmäldes i nämnden vid sammanträdet den 18 september 2007. De riktlinjer för stadens utveckling som fastslagits i visionen kommer att ligga till grund för nämndens långsiktiga planeringsarbete och framtagande av program och policys för verksamheten.

3. KF 2007-11-05

§ 17

Stockholms Miljöprogram 2008-2011

Förslag till nytt miljöprogram för Stockholms stad

Minoritetsåterremiss från kommunfullmäktige den 4 september 2006 (utl. 2007:130)

Dnr 020-1753/2005

1. **Stadens nämnder** ges i uppdrag och Stockholms Stadshus AB ges i uppdrag att uppmåna dotterbolagen att inom det integrerade lednings- och styrsystemet (ILS) hantera verksamheternas miljöfrågor, med syfte att uppnå målen i miljöprogrammet.
2. **Stadens nämnder** ges i uppdrag och Stockholms Stadshus AB ges i uppdrag att uppmåna dotterbolagen som i och med detta beslut ges ansvar för uppföljning av delmål, att

i samarbete med kommunstyrelsen under hösten 2007 och första kvartalet 2008 utveckla och fastställa uppföljningsmetoder

Idrottsnämnden behandlade svar på remissen av förslag till nytt miljöprogram för staden vid sammanträdet den 18 september 2007. Remissvaret innebar i korthet att idrottsförvaltningen kommer att hantera miljömålen och indikatorerna i stadens nya miljöprogram inom ramen för det integrerade ledningssystemet (ILS). Metoder för uppföljning av indikatorerna kommer att utarbetas under 2008.